

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ANTALYA MURATPAŞA BELEDİYESİ

2022 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	10
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	11
7.	DENETİM BULGULARI.....	12
8.	EKLER.....	76

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
EKAP	Elektronik Kamu Alımları Platformu
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
KVA	Kilovolt Amper
PTT	Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TÜFE	Tüketici Fiyat Endeksi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Taşınmazların Değer Tespitinin Yapılmaması
2. Maddi Duran Varlıklar İçin Ayrılan Bazı Amortismanların Tam ve Doğru Olmaması
3. Kamu İdaresine Karşı Açılan Kamulaştırmasız El Atma Davaları Sonucunda Kesinleşmiş Mahkeme İlamlarına İlişkin Tazminatların Muhasebeleştirilmemesi
4. Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nın Gerçek Durumu Yansıtması
5. Ortak Olunan Şirketler İçin Alınan Sermaye Artırım Kararına İlişkin Sermaye Taahhüt Kaydının Yapılmaması
6. Depozito ve Teminatların Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabına Kaydedilmesinde Dönemsellik İlkesine Uyulmaması
7. Bütçe İçi İşletmede Satılmak Üzere Alınan Malların Ticari Mallar Hesabı'nda İzlenmemesi

B. Diğer Bulgular

1. Banka Hesapları Arasındaki Para Aktarımlarının Muhasebeleştirilmesinde Diğer Hazır Değerler Hesabı'nın Kullanılmaması
2. Bankalar Aracılığıyla Gerçekleştirilen Tahsilatların Mevzuatta Öngörülen Sürede Hesaba Aktarılmaması
3. Kredi Kartları ile Yapılan Tahsilatların Mevzuatta Öngörülen Azami Sürede Banka Hesabına Aktarılmaması
4. Döviz Hesabında Bulunan Meblağın Değerlemesinin Yapılmaması
5. Kamu İdaresinin Ticari Nitelikli İşlemlerinde KDV Hesaplarının Kullanılmaması
6. Kesinleşmiş Mahkeme İlamları Sonucunda İdarece Ödenen Mahkeme Masrafları ve Avukatlık Vekalet Ücretlerinin İlgili Taşınmaz Hesaplarına Kaydedilmesi
7. Tesis Niteliğindeki Dayanıklı Taşınırın Tesis Makine ve Cihazlar Hesabı'na Kaydedilmemesi

8. Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması
9. Kamu İdaresi Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazların Dernek ve Vakıflara Tahsis Edilmesi
10. Tahsis Edilen Taşınmazların Elektrik ve Su Faturalarının Belediye Bütçesinden Karşılanması
11. Kamu İdaresine Ait Taşınmazların İşletme Haklarının Cuz'i Bir Bedel Karşılığında Spor Kulübüne Devredilmesi
12. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunan İşyerlerinin Bulunması
13. Telekomünikasyon Alt Yapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Takip ve Tahsilinin Yapılmaması
14. İdarenin Ambalaj ve Tekstil Atıklarının Toplanması ve Değerlendirilmesi İmtiyaz Hakkının İhalesiz Olarak Devredilmesi
15. Gecekondu Fonu Gelirlerinin Amacı Dışında Kullanılması
16. Eğlence Vergisi Alınması Gereken İşyerlerine İlişkin Tahakkuk İşlemlerinin Yapılmaması
17. İş Merkezi ve Alışveriş Merkezi İçinde Yer Alan İşyerlerinden İlan ve Reklam Vergisi Alınmaması
18. İndirimli Bina Vergisi Uygulamasından Şartları Taşımayan Kişilerin Yararlandırılması
19. Tahakkuk Eden Gelir Kalemlerinin Tahsilatlarının Tamamlanmaması
20. Kamu İdaresinin Tasarrufunda Bulunan Yol ve Meydanların İşgalinden Ecrimisil Yerine İşgal Harcı Alınması
21. Kamulaştırılan Yerlerle İlgili Emlak Vergisi Takibinin Yapılmaması
22. Kamu Kurum ve Kuruluşları Tarafından Yaptırılan İnşaatların Yüklenicilerinden Yapı Kullanma İzni Harcı Alınmaması
23. Seracılık Faaliyeti Yürüten İş Yerleri İçin Çevre Temizlik Vergisi Tahakkuk Ettirilmemesi
24. Günübirlik Kiralanan Mesken ve Konaklama Tesislerinin Emlak Vergisi ile Çevre Temizlik Vergisi Mükellefiyetlerinin İşyeri Olarak Tesis Edilmemesi

25. Kamu İdaresinin Tahsil Ettiği Otopark Bedellerinin Büyükşehir Belediyesine Aktarılması
26. Doğrudan Temin Alımlarının EKAP'a Kaydedilmemesi
27. Doğrudan Teminle Yapılan Konaklama Alımları ve Avans Suretiyle Gerçekleştirilen Alımlarda Piyasa Fiyat Araştırmasının Yapılmaması
28. İfası Belli Süreyi Gerektiren Hizmet ve Yapım İşlerinde Sözleşme İmzalanmaması
29. Personel Taşıma Hizmeti Hakediş Ödemelerinin Tamamının İdare Tarafından Doğrudan Yüklenici Firmaya Ödenmesi
30. Temsil ve Tanıtma Ödeneğinin Belediye Başkanlık Makamı Dışında Diğer Birimlerce Kullanılması
31. Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Aşılması
32. Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması
33. İşçilere Yasal Süreyi Aşacak Şekilde Fazla Mesai Yaptırılması
34. İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullanılmaması
35. Kamu İdaresi Şirketi Personeline Zabıta Memurluğu Yaptırılması
36. Kamu İdaresinin Spor Kulübü Derneğine Personel Görevlendirmesi
37. Kamu İdaresi Tarafından Kredi Olarak Adlandırılan Ön Ödeme İşlemlerinde Avans Usulünün Benimsenmesi
38. Ön Ödemelerde Parasal Üst Sınıra Uyulmaması
39. Kamu İdaresinin İşlettiği Kreş ve Gündüz Bakımevleri İçin İdare Bütçesinden Harcama Yapılması
40. Sosyal Tesis Gelirlerinden Bakım ve Onarım İçin Pay Ayrılmaması
41. Kreş ve Yurt İşletilmesine Yönelik Faaliyetler Nedeniyle Katma Değer Vergisi Mükellefiyeti Tesis Ettirilmemesi
42. Kreş ve Yurt İşletmelerine Yönelik Kurumlar Vergisi Mükellefiyeti Tesis Ettirilmemesi

43. Belediye Meclisine Kanunla Verilen Yetkinin Belediye Başkanına Devredilmesi
44. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından İzin Alınmaksızın Yurtdışı Belediye ve Mahalli İdare Birlikleri İle İşbirliği Yapılması
45. Sayıştay Denetim Raporunun Belediye Meclisinde Görüşülmemesi
46. Mali Konularda Düzenlenen Yönetmeliklerin Sayıştayın İstisari Görüşü Alınmadan Yürürlüğe Konulması
47. Kesinleşmiş Sayıştay İlamlarının İnfaz Edilmemesi
48. Belediye Şirketine Gerçekleştirilen Ödemelerde Vergi Borcu Sorgulaması Yapılmaması
49. Sayıştaya Verilmesi Gereken Bilgi ve Belgelerin Süresinde Verilmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Mahalli İdareler" başlıklı 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Muratpaşa Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup, faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı olan 5216 ve 5393 sayılı Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un "Büyükşehir ve İlçe Belediyelerinin Görev ve Sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir. Sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un "Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Muratpaşa Belediyesinin karar organı olan Belediye Meclisi, Belediye Başkanı ve 37 meclis üyesinden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Belediyenin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 2 birim belirlenmiştir. Bunlar Hukuk İşleri Müdürlüğü ve Teftiş Kurulu Müdürlüğü'dür. Başkana bağlı memurlar arasından

atanan 5 başkan yardımcısı, meclis üyeleri arasından atanan 1 başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Belediyenin 35 adet hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	773	339
Sözleşmeli Personel	-	33
Kadrolu İşçi	-	98
Geçici İşçi	-	31
Toplam		501
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	2158

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Bütçe Türleri ve Kapsamı” başlıklı 12’nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri 27.05.2016 tarih ve 29724 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Muratpaşa Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Belediyenin 2022 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ek Ödenek (TL)	Eklenen/ Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)
Personel Giderleri	-	81.381.000,00	26.777.500,00	17.721.659,00/ 6.487.471,00	119.392.688,00	113.269.618,84	6.123.069,16
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	-	12.694.500,00	4.346.500,00	2.408.366,00/ 886.566,00	18.562.800,00	17.041.601,54	1.521.198,46
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	-	338.839.500,00	112.816.000,00	98.831.137,13 /43.162.621,71	507.324.015,42	492.001.368,59	15.322.646,83
Faiz Giderleri	-	15.000.000,00	9.000.000,00	2.147.000,00 /398.200,00	25.748.800,00	25.747.945,10	854,9
Cari Transferler	-	15.373.000,00	2.370.000,00	6.177.110,00/ 1.784.600,00	22.135.510,00	22.059.093,80	76.416,20
Sermaye Giderleri	497.760,00	122.986.000,00	38.690.000,00	26.509.472,20 /60.840.385,19	127.842.847,01	121.886.543,78	5.956.303,23
Sermaye Transferleri	-	326.000,00	-	10.400.000,00/0	10.726.000,00	10.725.000,00	1.000,00
Borç Verme	-	-	-	-	-	-	-
Yedek Ödenek	-	50.000.000,00	2.000.000,00	0/50.634.900,43	1.365.099,57	-	1.365.099,57
TOPLAM	497.760,00	636.600.000,00	196.000.000,00	164.194.744,33/ 164.194.744,33	833.097.760,00	802.731.171,65	30.366.588,35

Belediyenin 2022 mali yılı bütçesi ile 636.600.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup, yıl içinde ek bütçe ile eklenen 196.000.000 TL ve geçen yıldan devreden 497.760,00 TL ödenek ile birlikte 2022 yılı ödenek toplamı olan 833.097.760,00 TL olmuştur. Yıl içinde 802.731.171,65 TL bütçe gideri yapılmış 30.366.588,35 TL ödenek ise iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini * (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	255.746.000,00	278.967.174,05	2.245.683,22	276.721.490,83	108,2
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	26.145.000,00	50.818.712,31	33.124,85	50.785.587,46	194,25
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	500.000,00	2.183.388,84	-	2.183.388,84	436,68
05- Diğer Gelirler	258.609.000,00	468.386.724,37	436.761,40	467.949.962,97	180,95
06-Sermaye Gelirleri	242.600.000,00	100.180.185,12	52.406,00	100.127.779,13	41,27
08-Alacaklardan Tahsilat	-	-	-	-	-
09- Red ve İadeler (-)	1.000.000,00	-	-	-	-
Toplam **	782.600.000,00	900.536.184,69	2.767.975,47	897.768.209,22	114,72

(*)Bütçe başlangıç gelir tahmini 586.600.000,00 TL olup, yıl içinde 196.000.000,00 TL gelir karşılığı ek ödenek alınmış ve bütçe gelir tahmini 782.600.000,00 TL'ye çıkarılmıştır.

(**) Bütçe dengliği sağlanması amacıyla 50.000.000 TL borçlanma öngörülmüştür.

(***) Ek ödenek için karşılık gösterilen gelir tutarı dahil edilmiş haliyle, Belediyenin "Bütçe Gelir Kesin Hesap Cetveli"ne göre hazırlanmıştır.

2022 yılında net bütçe geliri %114,72 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri %108,20, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri %194,25, alınan bağış ve yardımlar %436,68 ve diğer gelirler %180,95 ile beklenenin üstünde, sermaye gelirleri ise %41,27 ile beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödenegi (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	119.392.688,00	113.269.618,84	94,87
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	18.562.800,00	17.041.601,54	91,81
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	507.324.015,42	492.001.368,59	96,98
04- Faiz Gideri	25.748.800,00	25.747.945,10	100,00
05- Cari Transferler	22.135.510,00	22.059.093,80	99,65
06- Sermaye Giderleri	127.842.847,01	121.886.543,78	95,34
07- Sermaye Transferleri	10.726.000,00	10.725.000,00	99,99
08- Borç Verme	-	-	-
09- Yedek Ödenekler	1.365.099,57	-	-
Toplam (*)	833.097.760,00	802.731.171,65	96,35

(*) Geçen yıldan devreden ödenek ile beraber 637.097.760,00 TL olan bütçe ödenegi, yıl içinde 196.000.000,00 TL ek ödenek alınarak 833.097.760,00 TL'ye yükseltilmiştir.

2022 yılında bütçe giderleri %96,35 seviyesinde gerçekleşmiştir. Personel giderleri, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri, mal ve hizmet alım giderleri, cari transferler, sermaye giderleri, sermaye transferleri ve yedek ödenek kalemleri beklenenin altında gerçekleşirken faiz giderleri beklenen seviyede gerçekleşmiştir.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	136.540.777,45	167.831.138,98	278.967.174,05	22,92	66,22
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	13.583.381,19	17.029.617,19	50.818.712,31	25,37	198,41
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	258.733,42	195.360,73	2.183.388,84	-24,49	1.017,62
Diğer Gelirler	185.872.810,29	276.371.923,33	468.386.724,37	48,69	69,48
Sermaye Gelirleri	36.292.244,30	31.469.329,01	100.180.185,12	-13,29	218,34

Toplam	372.547.946,65	492.897.369,24	900.536.184,69	32,30	82,70
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	5.171.521,25	4.481.996,17	2.767.975,47	-13,33	-38,24
Net Toplam	367.376.425,40	488.415.373,07	897.768.209,22	32,95	83,81

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2022 yılında gelirler bir önceki yıla göre 409.352.836,15 TL'lik (%83,81) artış göstermiştir. Bu çerçevede; vergi gelirlerinde 111.136.035,07 TL (%66,22), diğer gelirlerde 192.014.801,04 TL (%69,48) ve sermaye gelirlerinde 68.710.856,11 TL (%218,34) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	71.302.009,45	71.801.506,25	113.269.618,84	0,7	57,75
SGK Devlet Prim Giderleri	10.520.668,73	11.212.875,44	17.041.601,54	6,58	51,98
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	205.342.953,29	275.992.273,13	492.001.368,59	34,41	78,27
Faiz Giderleri	13.525.560,92	14.674.850,18	25.747.945,10	8,5	75,46
Cari Transferler	10.408.469,03	14.620.608,38	22.059.093,80	40,47	50,88
Sermaye Giderleri	43.239.754,30	55.727.506,54	121.886.543,78	28,88	118,72
Sermaye Transferleri	-	-	10.725.000,00	-	-
Toplam	354.339.415,72	444.029.619,92	802.731.171,65	25,31	80,78

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2022 yılında 2021 yılına göre 358.701.551,73 (%80,78) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2022 yılında personel giderlerinin 41.468.112,59 TL (%57,75), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin 5.828.726,10 TL (%51,98), mal alım ve hizmet giderlerinde 216.009.095,46 TL'lik (%78,27), sermaye giderlerinde 66.159.037,24 TL'lik (%118,72) ve sermaye transferlerinde 10.725.000,00 TL'lik artış olmuştur.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2022 yılı Faaliyet Gideri 827.023.288,36 TL, Faaliyet Geliri 947.760.169,44 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 120.736.881,08 TL olarak gerçekleşmiştir.

Belediyenin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda

gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Falez Çevre Yönetim Danışmanlığı Turizm İnşaat San ve Tic AŞ	28.350.000,00	28.350.000,00	100
2	Aldaş Altyapı Yön. ve Dan. Hiz. San. ve Tic. AŞ	33.000.000,00	330.000,00	1
3	Antalya Zeytinpark Tarım Ürünleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	10.000.000,00	1.000.000,00	1
4	Antalya Fuarçılık İşletme ve Yat. AŞ	55.000.000,00	90.080,00	0,16
5	Adalya Sağlık Eğitim ve Kültür Vakfı İşletmesi (ADASEK)	890,00	500,00	56,17

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Muratpaşa Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, 23.12.2014 tarih ve 29214 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Çerçeve Hesap Planının Genel Yapısı" başlıklı 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Mali Tabloların Hazırlanması" başlıklı 484 ve "Mizan Cetveli ve Düzenlenecek Temel Mali Tablolar ile Diğer Mali Tablolar" başlıklı 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin

bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan cetveli

b) Temel mali tablolar

1) Bilanço

2) Faaliyet sonuçları tablosu

3) Nakit akış tablosu

c) Diğer mali tablolar

1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın "Verilecek Defter, Mali Tablo, Belge ve Bilgilerin Çeşitleri" başlıklı 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın "Diğer Belgelerin Verilme Yeri, Süresi ve Usulleri" başlıklı 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmışından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve Kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve Kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma (risklerin gerçekleşme ihtimali-olası etkisi belirlenerek önem düzeyine karar verme) yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur. Kamu İdaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği’ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Antalya Muratpaşa Belediyesinin 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Taşınmazların Değer Tespitinin Yapılmaması

Kamu İdaresi adına tapuda kayıtlı olan bir kısım taşınmazın değer tespitinin yapılmadığı ve ilgili muhasebe hesaplarına kaydedilmediği görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Kayıt ve Kontrol İşlemleri" başlıklı 5'inci maddesinde; taşınmaz kayıt ve kontrol işlemlerinin, kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınması olduğu, kayıtların belgeye dayanmasının esas bulunduğu hükmü yer almaktadır. Maddenin devamında hangi değer üzerinden taşınmazların kayda alınacağı belirtilmiştir. Ayrıca, tapuda kayıtlı olan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden veya bu bedel belirlenemiyorsa rayiç değer üzerinden kayda alınması gerektiği ifade edilmiştir.

Yine aynı Yönetmelik'in "Mevcut Taşınmazların Kaydına İlişkin İşlemler" başlıklı Geçici 1'inci maddesinde; maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması gereken taşınmazların bu değerler üzerinden kayıtlara alınıncaya kadar emlak vergi değerleri üzerinden geçici olarak muhasebe kayıtlarına alınacağı, daha sonra ilgili birimince fiili envanter çalışması yapılan taşınmazların muhasebe kayıtları yapılmak üzere ilgili muhasebe birimine verileceği ve son olarak muhasebe biriminin, kayıtlı taşınmazları ilgili hesaplardan 31.12.2017 tarihi itibarıyla çıkaracağı ve aynı tarihte fiili envanter bilgileri üzerinden muhasebe kayıtlarının yapılacağı düzenlenmiştir.

Taşınmazlar üzerinde yapılan denetimde, Kamu İdaresi adına tapuda kayıtlı olan taşınmazların değer tespitinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi adına tapuda kayıtlı olan ancak değeri hakkında İdare tarafından herhangi bir çalışma yapılmamış olan taşınmazların, Yönetmelik hükümlerine uygun olarak değerlerinin belirlenmesi, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği gereği de ilgili duran varlık

hesaplarının güncel değerlerinin mali tablolarda gösterilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Maddi Duran Varlıklar İçin Ayrılan Bazı Amortismanların Tam ve Doğru Olmaması

Kamu İdaresi tarafından duran varlıklar amortisman defterinin tutulmadığı ve dönem sonu mali tablolarında maddi duran varlıklara ilişkin ayrılan amortisman tutarlarının hatalı olduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinde; bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı, bu Yönetmelik kapsamına dâhil kamu idarelerince muhasebe sistemine dâhil edilen maddi duran varlıklardan; hangilerinin amortismanına tabi tutulacağı ve bunlara ilişkin uygulanacak amortisman süre, yöntem ve oranları ile ilgili olarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen esas ve usullerin uygulanacağı belirtilmiş; "Tutulacak Diğer Defterler" başlıklı 18'inci Bölümünün 491'inci maddesinde duran varlıklar amortisman defteri sayılmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "Hesabın Niteliği" başlıklı 202'nci ve "Hesabın İşleyişi" başlıklı 203'üncü maddelerinde; 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nın maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesi için kullanılacağı, ayrılan amortisman tutarlarının muhasebeleştirilmesinde bu hesaba alacak 630 Giderler Hesabı'na borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Diğer yandan Yönetmelik'in "Detaylı Hesap Planları" başlıklı 46'ncı maddesi uyarınca hazırlanan Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planına göre, maddi duran varlıklar için ayrılan amortisman tutarlarının 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nda farklı kodlarda izlenmesi gerekmektedir.

04.11.2015 tarih ve 29522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Amortisman ve Tükenme Payları" başlıklı 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde ise; amortisman ve tükenme payı ayrılmasına ilişkin usul ve esaslar ile uygulanacak amortisman ve tükenme payının süre, yöntem ve oranlarının neler olacağı açıklanmış olup, 9'uncu maddesinde amortismanına tabi her bir varlığın Ek-2'de yer alan duran varlıklar amortisman defterine kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; kayıtlı değerinden daha fazla amortisman ayrılan ve hiç

amortisman ayrılmayan maddi duran varlıkların olduğu tespit edilmiştir.

Kayıtlara alındıktan sonra amortisman ayrılmaması, her ne suretle olursa olsun kayıtlardan çıkarma durumunda ilgili duran varlığa ne kadar amortisman ayrıldığı ve duran varlığa ilişkin amortisman ayırma süresinin dolmasına rağmen amortisman ayrılmaya devam ediliyor olması nedenleriyle duran varlıklara ilişkin amortisman kayıtları gerçeği yansıtmamakta olup, söz konusu hatanın temelinde taşınmazlar için duran varlıklar amortisman defterinin kullanılmaması bulunmaktadır. Mali tabloların tam ve güvenilir bilgi sunması için, maddi duran varlıklara ilişkin olarak envanter çalışmalarının yapılması, amortisman tabi varlıklar için mevzuat hükümlerinin öngördüğü süre, yöntem ve oranlarda amortisman ayrılması gerekmektedir .

BULGU 3: Kamu İdaresine Karşı Açılan Kamulaştırmasız El Atma Davaları Sonucunda Kesinleşmiş Mahkeme İlamlarına İlişkin Tazminatların Muhasebeleştirilmemesi

Kamu İdaresine karşı açılan kamulaştırmasız el atma davalarında kesinleşmiş mahkeme ilamları neticesinde İdarenin ödeyeceği tazminat, mahkeme masrafları ve avukatlık vekalet ücretlerinin muhasebeleştirilmesinde tahakkuk hesaplarının kullanılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 186 ve 187'nci maddesinde 25 Maddi Duran Varlıklara ilişkin düzenleme yapılmıştır. Söz konusu Yönetmelik'in 186'ncı maddesinde, bu hesap grubunun, kurumca, faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve tahmini yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlıklar ile bunlara ilişkin birikmiş amortismanların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 322 Bütçeleştirilecek Borçlar Hesabı'na ilişkin 251'inci maddesinde bu hesabın, mevzuatla yapılması öngörülen bir hizmet ve husus karşılığı olmak üzere gerçekleştiği halde; ödeneği bulunmaması ve benzeri nedenlerle bütçeye gider kaydedilemeyen borçların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 372'nci maddesinde ise, 630 Giderler Hesabı'nın bütçe ile ilgili olsun veya olmasın Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenen uluslararası genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine göre tahakkuk ettirilen her türlü giderin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Söz konusu Yönetmelik hükümleri değerlendirildiğinde; 25'li Maddi Duran Varlıkları

Hesabı'nın kurumca, faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve tahmini yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlıklar ile bunlara ilişkin birikmiş amortismanların izlenmesi için kullanılan hesap grubu olduğu, 630 Giderler Hesabı'nın bütçe ile ilgili olsun veya olmasın Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenen uluslararası genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine göre tahakkuk ettirilen her türlü giderin izlenmesi için kullanılan ve nakden veya mahsuben ödenen giderlerin kaydedildiği hesap olduğu ve 322 Bütçeleştirilecek Borçlar Hesabı'nın ise mevzuatla yapılması öngörülen bir hizmet ve husus karşılığı olmak üzere gerçekleştiği halde ödeneği bulunmaması ve benzeri nedenlerle bütçeye gider kaydedilemeyen borçların izlenmesi için kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresine karşı açılan kamulaştırmasız el atma davaları sonucunda geçmiş yıllar dahil 2022 yılında kesinleşmiş mahkeme kararlarına göre İdarenin ödeyeceği tazminat, mahkeme masrafları ve avukatlık vekalet ücreti tutarlarının toplamda 431.791.906,43 TL olduğu ve 2022 yılı öncesinde 35.180.526,44 TL, 2022 yılı içerisinde ise 47.482.939,81 TL ödenmiş olup İdarenin ödeme tutarı kadar muhasebeleştirme işlemi yaptığı, 349.128.440,18 TL'lik kısmın ise muhasebeleştirilmediği tespit edilmiştir. Söz konusu ödemeler yapıldıkça muhasebe kaydının yapılması mali tabloların hatalı görünmesine sebep olmaktadır.

Kamu İdaresinin muhasebeleştirmediği tutardaki tazminat bedelinin Maddi Duran Varlıklar hesap grubunda bulunan ilgili varlık hesaplarına borç, geriye kalan mahkeme masrafları ve avukatlık vekalet ücretinin ise 630 Giderler Hesabı'na borç ve bunların karşılığında ise 322 Bütçeleştirilecek Borçlar Hesabı'na alacak kaydedilmek suretiyle muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nın Gerçek Durumu Yansıtmaması

Kamu İdaresinin ortağı olduğu şirketlerin sermayesine katılım payı ile 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nda kayıtlı tutarın uyuşmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nı açıklayan 181'inci maddesinde, bu hesabın mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar ile bütçeye iade olunan sermayelerin izlenmesi

için kullanılacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Hesaba İlişkin İşlemler" başlıklı 182'nci maddesinde, mal ve hizmet üreten kuruluşlara gerek nominal sermaye ve gerekse aynı sermaye transferi şeklindeki iştiraklerin gerçeğe uygun değeri ile bu hesaba kaydedileceği ve sermayesine iştirak edilen mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakdi veya aynı sermaye şeklindeki katılımlardan bu hesapta kayıtlı tutarların, mal ve hizmet üreten ilgili kuruluşların öz kaynak hesaplarında karşılıklı olarak yer alan tutarlara eşit olması gerektiği belirtilmiştir. Söz konusu Yönetmelik'in devam eden 183'üncü maddesinde ise 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'na hangi durumlarda borç ve alacak kaydı yapılacağı düzenlenmiş olup; nakden verilen sermayenin bir taraftan bu hesaba borç, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak kaydedileceği, duran varlıklar içinde yer alan taşınır ve taşınmaz mallardan sermayeye eklenmek amacıyla mal ve hizmet üreten kuruluşlara verilenlerin, bir taraftan net değerinin bu hesaba, ayrılan amortisman tutarının ilgili amortisman hesabına borç, varlığın kayıtlı değerinin ise ilgili duran varlık hesabına alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, 2022 yılı sonu bilançosunda Kamu İdaresinin 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nın 19.878.840,00 TL olduğu, 2022 yılı sonu bilançolarında Belediyenin ortağı veya sahibi olduğu 4 şirketin sermaye tutarlarının toplamının ise 29.770.080,00 TL olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu husus, 2022 yılı mali tablolarında 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nın 9.891.240,00 TL eksik görünmesine sebep olmaktadır.

Mal ve hizmet üretilen kuruluşlara yatırılan sermaye tutarının 2022 yılı Bilançosunda gerçek değeri ile yer almasını teminen söz konusu sermaye tutarına ilişkin muhasebe kayıtlarının mevzuata uygun biçimde yapılması gerekmektedir.

BULGU 5: Ortak Olunan Şirketler İçin Alınan Sermaye Artırım Kararına İlişkin Sermaye Taahhüt Kaydının Yapılmaması

Kamu İdaresi tarafından ortak olunan şirketler için alınan sermaye artırım kararına ilişkin tutarların, 247 Sermaye Taahhütleri Hesabı'nda izlenmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 247 Sermaye Taahhütleri Hesabı'na ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 184'üncü maddesinde; söz konusu hesabın, mahalli idarelerin mali kuruluşlar, mal ve hizmet üreten kuruluşlar ve döner sermayeli kuruluşlarla ilgili sermaye taahhütlerinin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Hesabın İşleyişi" başlıklı 185'inci maddesinde ise; sermaye taahhütlerinin bu hesaba alacak, ilgili mali duran varlık hesabına borç kaydedileceği, yerine getirilen sermaye taahhüt tutarlarının ise bir taraftan bu hesaba borç, taahhüdün yerine getirilme şekline göre ilgili hesaplara alacak; sermaye taahhütlerinden vazgeçilen tutarların ise bu hesaba borç, ilgili hesaplara alacak kaydedileceği; diğer taraftan 830 Bütçe Giderleri Hesabı'na borç, 835 Gider Yansıtma Hesabı'na alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

İştirak edilen bir şirket için sermaye taahhüdü yapıldığında taahhüt edilen tutarın tamamı 247 Sermaye Taahhütleri Hesabı'na alacak, ilgisine göre 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı veya 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'na ise borç kaydedilir. Bunun amacı taahhüt edilen ancak henüz yerine getirilmeyen taahhüt tutarının bilançonun aktif tarafını gerektiğinden yüksek göstermesinin önüne geçilmesidir. Buna göre sermaye taahhüdü yapıldığında hesaba alacak kaydı yapılmalı, taahhüt edilen sermaye tutarının tamamı ya da bir kısmı ödendikçe ödenen tutar hesaba borç yazılarak kayıtlardan çıkarılmalıdır. Bu sayede bilanço da gerçeğe uygun bilgi içermiş olacaktır.

Yapılan incelemede;

-03.08.2022 tarih ve 304 sayılı Meclis Kararına istinaden Anonim Şirket için 10.000.000,00 TL sermaye artırım kararı alındığı, söz konusu karar muhasebeleştirilirken taahhüt kaydında 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'na borç, 320 Bütçe Emanetleri Hesabı'na alacak kaydedildiği,

-05.10.2022 tarih ve 337 sayılı Meclis Kararına istinaden Anonim Şirket için 30.000.000,00 TL sermaye artırım kararı alındığı, (belediye söz konusu şirkete %10 oranında ortak olup payına düşen sermaye tutarı 300.000,00 TL dir.) söz konusu kararın muhasebeleştirilmediği, sadece tescilden önce ödenmesi gereken sermayenin ¼'ü olan 75.000,00 TL için 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'na borç, 320 Bütçe Emanetleri Hesabı'na alacak kaydedildiği,

tespit edilmiştir.

Kamu İdaresinin ortağı olduğu şirkete gerçekleştirdiği sermaye taahhütleri işlemlerine ilişkin muhasebe kayıtlarında 320 Bütçe Emanetleri Hesabı yerine 247 Sermaye Taahhütleri Hesabı'nın kullanılması gerekmektedir.

BULGU 6: Depozito ve Teminatların Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabına Kaydedilmesinde Dönemsellik İlkesine Uyulmaması

Kamu İdaresi tarafından nakden veya mahsuben tahsil edilen ve bir yıldan uzun vadede iade edilecek olan depozito ve teminatların 430 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı'nda muhasebeleştirilmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı'na ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 257'nci maddesinde; bu hesabın, mevzuatları gereği belirli olmayan bir vade ile vadesiz ve/veya bir yıldan kısa vade ile nakden veya mahsuben tahsil edilen depozito ve teminatların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in 430 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı'na ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 320'nci maddesinde ise; bu hesabın, mevzuatları gereği nakden veya mahsuben tahsil edilen ve bir yıldan uzun vadede iade edilecek olan depozito ve teminatların izlenmesi için kullanacağı hüküm altına alınmıştır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinin (b) fıkrasında tanımlanan "Dönemsellik" ilkesi gereği, kamu idarelerinin faaliyetlerini belirli dönemler itibariyle raporlamaları ve diğer dönemlerden bağımsız olarak saptamaları esastır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca; bir yıldan kısa vade ile nakden veya mahsuben tahsil edilen depozito ve teminatların 330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı'nda, nakden veya mahsuben tahsil edilen ve bir yıldan uzun vadede iade edilecek olan depozito ve teminatların ise 430 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı'nda muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; nakden veya mahsuben tahsil edilen ve bir yıldan uzun vadede iade edilecek olan 4.679.038,36 TL tutarında teminatın 330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı'nda izlendiği, 430 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı'nda muhasebeleştirilmediği tespit edilmiştir. Bu kapsamda alınan depozito ve teminatların vadeleri dikkate alınarak ilgili hesaplarda izlenmemesi muhasebenin dönemsellik ilkesine aykırılık teşkil etmektedir.

Alınan teminatların, süreleri itibariyle bir yıldan uzun veya kısa vadeli ayrımı yapılarak muhasebe kayıtlarına alınması gerekmektedir.

BULGU 7: Bütçe İçi İşletmede Satılmak Üzere Alınan Malların Ticari Mallar Hesabı'nda İzlenmemesi

Kamu İdaresinin bütçe içi işletmede satmak üzere aldığı meşrubat benzeri ürünlerinin 153 Ticari Mallar Hesabı yerine 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı'na kaydedildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "153 Ticari Mallar Hesabı" başlıklı 117'nci maddesinde ilgili hesabın kurumlarca herhangi bir değişikliğe tabi tutulmadan satmak amacı ile alınan ticari mallar ve benzeri kalemlerin izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı Yönetmelik'in 153 Ticari Mallar Hesabı ile ilgili "Hesabın İşleyişi" başlıklı 118'inci maddesinde; ticari mal niteliğinde bir mal alındığında alış tutarı ve ticari mallar hesabında kayıtlı tutarların yıl sonunda enflasyon düzeltmesine tabi tutulması sonucu ortaya çıkan artışların bu hesaba borç kaydedileceği; kullanılmak üzere ambardan çıkışı yapılan ticari malların, sayım sonucunda eksik çıkan ticari mal tutarlarının, ticari mallardan satılan tutarların, kayıtlı değeri üzerinden bu hesaba alacak kaydedileceği belirtilmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne göre, 153 Ticari Mallar Hesabı'na ilişkin olarak kurumlarca herhangi bir değişikliğe tabi tutulmadan satmak amacı ile alınan ticari mallar ve benzeri kalemlerin bu hesaba kaydedilmesi gerekmektedir. Satılmak üzere alınan ticari mal niteliğindeki mamuller alındığında maliyet bedeli ile 153 Ticari Mallar Hesabı'na borç kaydedilecek, satışı gerçekleştiğinde ise bu hesaba kayıtlı bedeli ile alacak ve aradaki olumlu fark da gelir hesaplarına kaydedilecektir.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresi tarafından bütçe içi işletmesinde doğrudan satılmak üzere alınan 1.282.513,18 TL tutarındaki meşrubat benzeri ticari mal niteliğindeki ürünlerin 153 Ticari Mallar Hesabı'na kaydedilmesi gerekirken 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı'na kaydedildiği tespit edilmiştir.

Bütçe içi işletmede doğrudan satılmak üzere alınan meşrubat benzeri ticari mal niteliğindeki ürünlerin 153 Ticari Mallar Hesabı'na kaydedilmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Banka Hesapları Arasındaki Para Aktarımlarının Muhasebeleştirilmesinde Diğer Hazır Değerler Hesabı'nın Kullanılmaması

Kamu İdaresinin banka hesapları arasındaki aktarımlarının muhasebeleştirilmesinde 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı'nın kullanılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 102 Banka Hesabı ile ilgili “Hesabın İşleyişi” başlıklı 57'nci maddesinde; muhasebe birimlerine ait banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatlardan yerine getirilenlerin 102 Banka Hesabı'na borç, 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı'na alacak; muhasebe birimlerine ait banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatlardan yerine getirilenlerin 102 Banka Hesabı'na alacak, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı'na borç kaydedileceği açıklanmıştır.

Söz konusu Yönetmelik'in 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı'na ilişkin “Hesabın Niteliği” başlıklı 58'inci maddesinde; 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı'nın, bankadan çekle veya gönderme emri ile yaptırılan ödeme ve göndermelerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Ayrıca Yönetmelik'in 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı ile ilgili “Hesabın Niteliği” başlıklı 70'inci maddesinde; 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı'nın, hazır değerler hesap grubunda sayılan hesaplar içerisinde tanımlanmayan ve niteliği itibariyle bu grupta izlenmesi gereken diğer değerlerin izlenmesi için kullanılacağı; “Hesabın İşleyişi” başlıklı 72'nci maddesinde; muhasebe birimlerine ait ulusal para birimi cinsinden banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatların 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı'na borç, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı'na alacak; muhasebe birimlerine ait banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatlardan yerine getirilenlerin 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı'na alacak, 102 Banka Hesabı'na borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; muhasebe birimlerine ait ulusal para birimi cinsinden banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatların 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı'na borç, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı'na alacak; muhasebe birimlerine ait banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatlardan yerine getirilenlerin ise 102 Banka Hesabı ile 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı'na

alacak, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı ile 102 Banka Hesabı'na borç kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; banka hesapları arasındaki para aktarımlarının 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı kullanılmaksızın 102 Banka Hesabı'na borç, 103 Verilen Çek ve Gönderme Emirleri Hesabı'na alacak kaydı yapılarak muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında; banka hesapları arasındaki para aktarmalarını internet üzerinden yapıldığı, zaman ve iş yükü bakımından problemler yaşanmaması adına bu şekilde işlem tesis edildiği ifade edilmiştir. İdare tarafından belirtilen hususlar Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin ilgili maddelerine göre istisna teşkil etmediğinden kayıtlar Yönetmelik'e uygun yapılmalıdır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca Kamu İdaresinin banka hesapları arasında para aktarma işlemlerinde 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı'nın kullanılması gerekmektedir.

BULGU 2: Bankalar Aracılığıyla Gerçekleştirilen Tahsilatların Mevzuatta Öngörülen Sürede Hesaba Aktarılmaması

Kamu İdaresince bankalar aracılığıyla (banka kartı/nakit) gerçekleştirilen tahsilat tutarlarının, takip eden iş günü içinde İdarenin kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarılması gerekirken 4 ile 7 gün içinde aktarıldığı görülmüştür.

Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'nin amacı; kapsamda yer alan kurumların mali kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması ve izlenebilmesini teminen Kamu Haznedarlığı uygulamasına ilişkin esas ve usulleri belirlemektir.

Yönetmelik'in "Uygulama ve Kullanılacak Araçlar" başlıklı 5'inci maddesinin üçüncü fıkrasında; ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşlarının, kamu kurumları adına tahsil ettikleri tutarları anlaşma yaptıkları yurt içinde yerleşik bankalarda ilgili kamu kurumu adına açılacak hesaplara işlem yapılan gün içerisinde aktarmak zorunda oldukları, tahsilat tutarlarının, özel kanunların verdiği yetki kapsamında yapılan düzenlemelerde yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla takip eden iş günü içinde ilgili kurumun kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarılmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Buna göre, söz konusu Yönetmelik kapsamındaki kurumların faaliyetleri kapsamında yurt içinde yerleşik bankalar aracılığıyla yaptıracakları tahsilat tutarlarının, takip eden iş günü

içinde içerisinde ilgili kurumun kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarılması zorunludur.

Ayrıca, Kamu İdaresinin banka ile yaptığı protokole göre; elektronik yöntemle yapılan tahsilatlarda tahsilatı izleyen 1 iş günü, banko önü tahsilatlarda tahsilatı izleyen 4 iş günü banka nezdinde bloke edildikten sonra ilgili tutarlar belediyenin kullanım hesabına aktarılacaktır.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresinin bankalar aracılığıyla gerçekleştirdiği tahsilat tutarlarının takip eden iş günü içinde kurumun kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarılması gerekirken, banka ile yapılan protokol ile bu sürenin elektronik yöntemle yapılan tahsilatlarda tahsilatı izleyen 1 iş günü, banko önü tahsilatlarda tahsilatı izleyen 4 iş günü olarak belirlendiği görülmüştür. Ayrıca, ilgili hesapların incelenmesi sonucunda tutarın 4 ile 7 gün içinde Kurum hesaplarına aktarıldığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; tahsilatların kamu bankası aracılığıyla yapıldığı, Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'nin 11'inci maddesine göre kamu bankalarının Yönetmelik kapsamı dışında bulunduğu ve bu sebeple banka ile yapılan tahsilat sözleşmesi doğrultusunda işlemler tesis edildiği ifade edilmiştir. Kamu bankalarının Yönetmelik kapsamı dışında tutulduğuna ilişkin hüküm kamu bankası ile Yönetmelik'in ikinci maddesinde sayılmayan kişilerin arasında yapılan işlemler bakımından geçerlidir. Belediyelerin Yönetmelik'in kapsamında olduğuna ilişkin mevzuat hükmü açık olup İdare mali işlemlerini Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'ne göre yapmalıdır.

Banka aracılığı ile yapılan tahsilatların Kamu İdaresinin kamu sermayeli bankadaki hesabına ilgili Yönetmelik'te öngörülen süre içerisinde aktarılması gerekmektedir.

BULGU 3: Kredi Kartları ile Yapılan Tahsilatların Mevzuatta Öngörülen Azami Sürede Banka Hesabına Aktarılmaması

Kredi kartı ile yapılan tahsilat tutarlarının Kamu İdaresinin banka hesaplarına mevzuatta düzenlenen azami süre içerisinde aktarılmadığı görülmüştür.

08.03.2019 tarih ve 30708 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'nin "Uygulama ve Kullanılacak Araçlar" başlıklı 5'inci maddesinin üçüncü fıkrasında; ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşlarının, kamu kurumları adına tahsil ettikleri tutarları anlaşma yaptıkları yurt içinde yerleşik bankalarda ilgili kamu kurumu adına açılacak hesaplara işlem yapılan gün içerisinde aktarmak zorunda oldukları, tahsilat tutarlarının yurt içinde yerleşik tüm bankalar aracılığıyla kredi kartları ile yapılan tahsilatın ise azami 20

gün içerisinde ilgili kurumun kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarılmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Buna göre Kamu İdaresinin yurt içinde yerleşik tüm bankalar aracılığıyla kredi kartları ile yapılan tahsilatlarının azami 20 gün içerisinde İdarenin kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresinin kredi kartı tahsilatlarından topladığı tutarların kamu bankası tarafından tahsilatı takip eden 35'inci günün sonunda blokesinin kaldırılarak İdarenin kullanımına açıldığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; ödeme kuruluşları, elektronik para kuruluşları ve özel bankalar aracılığı ile belediye adına yapılan tahsilat tutarlarının Yönetmelik'te belirlenen süre içerisinde kamu bankasındaki hesaplarına aktarıldığı ve ayrıca kamu bankalarının Yönetmelik kapsamı dışında olduğu ifade edilmiştir. Kamu bankalarının Yönetmelik kapsamı dışında tutulduğuna ilişkin hüküm kamu bankası ile Yönetmelik'in ikinci maddesinde sayılmayan kişilerin arasında yapılan işlemler bakımından geçerlidir. Belediyelerin Yönetmelik'in kapsamında olduğuna ilişkin mevzuat hükmü açık olup İdare mali işlemlerini Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'ne göre yapmalıdır.

İlgili Yönetmelik hükümlerine göre, kredi kartı tahsilatlarından toplanan tutarların kamu bankası tarafından azami 20 gün içerisinde Kamu İdaresinin bankadaki hesabına aktarılması gerekmektedir.

BULGU 4: Döviz Hesabında Bulunan Meblağın Değerlemesinin Yapılmaması

Kamu İdaresinin döviz hesabında bulunan yabancı para tutarlarının yıl sonu itibariyle değerlendirme işleminin yapılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 105 Döviz Hesabı'nın işleyişinin açıklandığı 66'ncı maddesinde; gün sonlarında bu hesaba ilişkin yardımcı kayıtlardan elde edilen bilgilere göre, konvertibl yabancı paralar mevcudunun T.C. Merkez Bankası döviz satış kuru üzerinden değerlendirilmesi sonucu lehte meydana gelen fark bu hesaba borç, 600 Gelirler Hesabı'na alacak kaydedileceği belirtilmektedir.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresinin kayıtlarında yer alan 105 Döviz Hesabı'nda bulunan 11.937 avro ve 10.000 ABD doları için herhangi bir değerlendirme işleminin yapılmadığı tespit edilmiştir. Yılsonu itibariyle İdarenin 105 Döviz Hesabı'nda 425.711,44 TL kayıtlı olması

gereirken, 215.611,27 TL görünmektedir. Dolayısıyla mali tablolarda yer alan 105 Döviz Hesabı ve 600 Gelirler Hesabı'nda 210.100,17 TL hatalı kayıt yer almaktadır.

Kamu İdaresince yıl sonu itibariyle muhasebenin dönemsellik ilkesi gereği Döviz Hesabı'nın zamanında değerlemesinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 5: Kamu İdaresinin Ticari Nitelikli İşlemlerinde KDV Hesaplarının Kullanılmaması

Kamu İdaresinin ticari nitelikteki sosyal tesis, çocuk bakımevi işletmelerine ilişkin kayıtlarda katma değer vergisi hesaplarının kullanılmadığı görülmüştür.

Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği'nin "B. Verginin Konusu ile İlgili Çeşitli Hususlar" bölümünde; genel olarak 3065 sayılı Kanunun (1/3-g) maddesinde sayılan; genel bütçeye dâhil idareler, özel bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birlikler, üniversiteler, dernek ve vakıflar ile her türlü mesleki kuruluşların ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyet kapsamına girmeyen, kuruluş amaçlarına uygun teslim ve hizmetlerin vergiye tabi olmayacağı belirtilmiştir. Yine ilgili bölümün devamında yukarıda sayılan kuruluşlara ait veya tabi olan veya bunlar tarafından kurulan ve işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşların, iktisadi işletme olarak mütalaa edileceği bunların ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyetlerinin vergiye tabi tutulacağı ve bu çerçevede belediyelere bağlı otobüs, havagazı, su, elektrik, mezbaha, soğuk hava deposu vb. işletmeler ile döner sermayeli kuruluşların, istisna kapsamına girmeyen faaliyetleri dolayısıyla vergiye tabi olacağı hüküm altına alınmıştır.

Diğer yandan, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin; "191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı'nın Niteliği" başlıklı 153'üncü maddesinde; ilgili hesabın mal ve hizmetin satın alınması sırasında satıcılara ödenen veya borçlanılan ve kurum açısından indirim hakkı doğuran katma değer vergisinin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir. Yine aynı maddenin devamında mahalli idarelerin, bir bedel karşılığı satmak üzere ürettikleri mal veya hizmetin üretim girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmetlere ilişkin olarak ödemiş oldukları katma değer vergisini indirim konusu yapacağı bunun dışında kurumun satışa konu olmayan kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınmış mal veya hizmet için ödenen katma değer vergisinin indirim konusu yapılmayacağı bu tutarların ilgili gider hesabı veya varlık hesabına yapılacak muhasebe kaydında maliyet bedeline ilave edileceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "391 Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabı'nın Niteliği" başlıklı 293'üncü maddesinde; ilgili hesabın, teslim edilen mal veya ifa edilen hizmetler üzerinden hesaplanan katma değer vergisi tutarları ile bu tutarlardan mahsup edilen ve ödenen tutarların izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, belediyelerin ayrı bir işletme olarak yürüttüğü faaliyetler, istisna düzenlemeleri dışında, doğrudan KDV'nin konusuna girmektedir. Diğer yandan, ayrı bir işletme şeklinde olmasa da, İdarenin kendi bütçesi içinde yürüttüğü ticari, sınaî, zirai faaliyetler de bu kapsamdadır.

Kamu İdaresinin gelir elde ettiği ve harcama yaptığı sosyal tesis, çocuk bakımevi işletmeleri bulunmakta olup, bu işletmeler için yapılan her harcama ticari nitelik taşımaktadır. Söz konusu işletmeler Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği uyarınca münhasıran ilgili kurum ve kuruluş mensuplarına hitap etmemeleri sebebiyle istisna kapsamına girmemektedir, dolayısıyla bu işletmeler bünyesinde yapılan işlemler KDV mükellefiyeti doğurmaktadır.

Kamu İdaresi hesaplarında KDV hesaplarının kullanılmaması; belediyenin mal ve hizmet satın alınması nedeniyle satıcılara ödenen veya borçlanılan ve kurum açısından indirim hakkı doğuran katma değer vergisinin indirim konusu yapılamamasına; mal ve hizmetin satılması sırasında alıcılar tarafından ödenen veya borçlanılan ve kurum açısından hesaplanan katma değer vergisine konu olan işlemler için KDV hesaplanmamasına neden olmaktadır.

Yapılan incelemede; bu kapsamda 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı'na kaydedilmesi gereken tutarların 630 Giderler Hesabı'na ya da ilgili varlık hesaplarına; 391 Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabı'na kaydedilmesi gereken tutarların 600 Gelirler Hesabı'na kaydedildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresinin işletme faaliyetleri kapsamındaki gelir ve giderine ait KDV'lerin ilgili hesaplarında muhasebeleştirilmemesine bağlı olarak; 190 Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı, 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı, 391 Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabı, 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı, 630 Giderler Hesabı, 600 Gelirler Hesabı ile ilgili varlıklar hesabında hatalı bilgi oluşmaktadır. Söz konusu işlemlere ilişkin muhasebe kayıtlarının yapılması gerekmektedir.

BULGU 6: Kesinleşmiş Mahkeme İlamları Sonucunda İdarece Ödenen Mahkeme Masrafları ve Avukatlık Vekalet Ücretlerinin İlgili Taşınmaz Hesaplarına Kaydedilmesi

Kamu İdaresine karşı açılan kamulaştırmasız el atma davalarının neticesinde İdarece ödenen mahkeme masrafları ve avukatlık vekalet ücretlerinin ilgili gider hesabı yerine taşınmaz hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 372 ve 373'üncü maddesinde 630 Giderler Hesabı'nın niteliği ve işleyişi düzenlenmiştir. Söz konusu Yönetmelik'in 372'nci maddesinde, 630 Giderler Hesabı'nın bütçe ile ilgili olsun veya olmasın Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenen uluslararası genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine göre tahakkuk ettirilen her türlü giderin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresine karşı açılan kamulaştırmasız el atma davaları sonucunda doğan mahkeme harç ve giderleri ile faiz ve vekâlet ücretlerinin 630 Giderler Hesabı yerine taşınmazın değerine eklendiği ve ilgili maddi duran varlık hesaplarında muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir. Yapılan bu tip hatalı muhasebe kayıtları sonucunda, mali tablolarda ilgili taşınmaz hesapları ödenen mahkeme harç ve giderleri kadar fazla, giderler hesabı ise aynı tutarda eksik görünmektedir.

Kamu İdaresine karşı açılan kamulaştırmasız el atma davaları sonucunda doğan mahkeme harç ve giderleri ile faiz ve vekâlet ücretlerinin 630 Giderler Hesabı'na kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Tesis Niteliğindeki Dayanıklı Taşınırın Tesis Makine ve Cihazlar Hesabı'na Kaydedilmemesi

Taşınır mal kapsamında yer alan kameralı güvenlik sistemleri ile personel kart okuma sistemlerinin 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı yerine 255 Demirbaşlar Hesabı'na kaydedildiği görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'ne göre tesis; bir makine veya cihazın ürettiği enerjiyi, sesi, görüntüyü ve benzerini ileten, dağıtan veya bir makine veya cihazın gördüğü işi uzağa taşıyan ya da uzaktaki verileri toplayan, kaydeden, makine veya cihazlar arasındaki düzeni sağlayan, birbiriyle entegre makine ve cihazlardan oluşan, gerektiğinde başka yere taşınabilen ve kullanılamaz hale gelene kadar sanal ambar kayıtlarında takip edilen sistemleri ifade etmektedir.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin muhasebe hesap planında yer alan 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı'nın yalnızca taşınır malları kapsayacak şekilde yeniden sınıflandırılması ve taşınır mal kapsamındaki tesislere ilişkin taşınır ikinci düzey kodları ve alt detay kodlarının belirlenmesi amacıyla 39 sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği hazırlanmıştır. Söz konusu Tebliğ'in 5'inci maddesinin (c) bendi uyarınca, kamu binalarında kurulu bulunan kameralı güvenlik sistemleri ile personel ve ziyaretçi için turnikeli kameralı geçiş sistemlerinin 253.01.03 Görüntüleme, Bilgi Toplama ve Takip Sistemleri hesap koduna kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; kameralı güvenlik sistemleri ile personel kart okuma sistemlerinin 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı yerine 255 Demirbaşlar Hesabı'na kaydedildiği tespit edilmiştir.

Kameralı güvenlik sistemleri ile personel kart okuma sistemlerinin 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı'na kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 8: Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

Kamu İdaresinin tapuda kayıtlı gayrimenkullerinden cins tashihi yapılmayan taşınmazları olduğu görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde cins tashihi; binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi şeklinde tanımlanmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "Cins Tashihlerinin Yapılması" başlıklı 10'uncu maddesinin birinci fıkrasında; kamu idarelerince mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazların mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınacağı ve kamu idarelerinin taşınmazlarının cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri yapacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı maddenin ikinci fıkrasında; tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülüğün kullanan idarenin, gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye ait olduğu, ancak cins tashihine ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin malî yükümlülüklerin kullanıcılar tarafından karşılanacağı ifade

edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, kamu idarelerinin mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların, mevcut kullanım şekilleri ile tapuda kayıtlı bilgilerinin farklı olması halinde, tapu kayıtlarının taşınmazların mevcut kullanım şekilleri esas alınarak düzeltilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresinin tapuda kayıtlı 3 adet taşınmazının mevcut kullanım şekli ile tapuda yer alan bilgilerinin farklı olduğu tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; taşınmazların cins tashihi işlemi için müteahhit bilgilerinin gerektiği ancak bulgu konusu taşınmazların İdare imkânları ile yapıldığı, fiili imkansızlık nedeniyle cins tashihi işleminin yapılamadığı ifade edilmiştir. Belirtilen hususlar mevzuat hükümlerine göre istisna teşkil etmediğinden ilgili taşınmazların cins tashihi işlemleri yapılmalıdır.

Taşınmazların cins tashihlerinin yapılarak tapuda kayıtlı olan taşınmazların kullanım şekilleri ile tapu bilgilerinin uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Kamu İdaresi Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazların Dernek ve Vakıflara Tahsis Edilmesi

Mülkiyeti Kamu İdaresine ait olan bazı taşınmazların dernek ve vakıflara belirli sürelerle tahsis edildiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Taşınmaz Tahsisi" başlıklı 47'nci maddesi ile; kamu idarelerinin, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebileceği ve tahsis edilen taşınmazların amacı dışında kullanılamayacağı hususu hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 75'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; belediyelerin, kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebileceği veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edilebileceği ve bu taşınmazların aynı kuruluşlara kiraya verilebileceği ifade edilmiştir. Yine, aynı Kanun'un 75'inci maddesinin son fıkrasında, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 29'uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ile 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 10'uncu maddesinin;

belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler için uygulanamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Anılan Kanun'un "Meclisin Görev ve Yetkileri" başlıklı 18'inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde ise; taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına karar vermenin belediye meclisinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen Kanun hükümlerinin birlikte değerlendirilmesi sonucunda; belediyelerin, meclis kararı ile mülkiyetlerindeki taşınmazları asli görev ve hizmetlerde kullanmak üzere sadece kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebileceği, kamu kurum ve kuruluşları dışında dernek, vakıf ya da meslek kuruluşlarına taşınmaz tahsisi yapamayacağı anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; mülkiyeti Kamu İdaresine ait olan merkezde bulunan 138 ofisin muhtelif derneklere ve vakıflara tahsis edildiği ayrıca 1 adet taşınmazın da 04.04.2022 tarih ve 181 sayılı meclis kararı ile bir derneğe tahsis edildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; yerleşkede yer alacak derneklerin kura usulü ile belirlendiği, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 75'inci maddesi çerçevesinde her bir dernek ile ortak hizmet ve işbirliği protokolü yapıldığı, derneklerin bu protokoller kapsamında yerleşkede yer aldığı bu işlemin ise tahsis olmadığı ifade edilmiştir. Bulguda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere, mülkiyeti Kamu İdaresine ait olan taşınmazın bedelsiz olarak kullandırılması işleminin tahsis mahiyeti niteliği açık olup 5393 sayılı Kanun kapsamındaki idarelerinin ortak hizmet ve işbirliği kapsamında dahi olsa dernek ve vakıflara taşınmaz tahsisi yapamayacağı değerlendirilmektedir.

Belirtilen mevzuat hükümleri gereği Kamu İdaresine ait taşınmazların dernek, vakıf veya meslek kuruluşlarına tahsis edilmemesi gerekmektedir.

BULGU 10: Tahsis Edilen Taşınmazların Elektrik ve Su Faturalarının Belediye Bütçesinden Karşılanması

Kamu İdaresi tarafından dernek ve vakıflara tahsis edilen bazı taşınmazların elektrik ve su giderlerinin Belediye bütçesinden karşılandığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14'üncü maddesinde; belediyelerin görev ve sorumluluk alanı mahallî müşterek nitelikte hizmetler çerçevesinde belirlenmiş ve aynı

Kanun'un 61'inci maddesinde bütçe dışı harcama yapılamayacağı ifade edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 29'uncu maddesinde ise; gerçek veya tüzel kişilere kanuni dayanağı olmadan kamu kaynağı kullandırılmayacağı, yardımda bulunulamayacağı ve menfaat sağlanamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede; mülkiyeti Kamu İdaresine ait olan merkezde bulunan ofislerin 138 adedinin derneklere tahsis edildiği, yalnızca 12 adet ofisin belediyenin kullanımında olduğu tespit edilmiştir. Merkeze ait tek bir sayaç bulunduğundan derneklere tahsisli ofislerin elektrik ve su giderleri ile Kamu İdaresine ait ofislerin elektrik ve su giderlerinin ayrıştırılması mümkün bulunmamaktadır. Bu sebepten Kamu İdaresinin kullanımında bulunan ofislerin faturaları ile birlikte derneklere tahsisli ofislerin elektrik ve su faturası bedellerinin de İdare bütçesinden karşılandığı tespit edilmiştir. Belediyenin, taşınmaz tahsis ettiği derneklerin elektrik ve su faturalarını kendi bütçesinden karşılamasının mahallî müşterek bir niteliği olmadığı gibi mevzuatta da karşılığı bulunmamakta olup, bu durum derneklere yardım niteliği taşımaktadır.

Kamu idaresi cevabında; merkezde yer alan derneklerden kullandıkları elektrik, su, temizlik gibi giderler için ortak giderlere katılım payı olarak bedel alındığı, elektrik ve su sayacı takılmasının maliyeti ve teknik sorunları nedenleriyle tüm bu maliyetler hesaplanarak ortak giderlere katılım payı adı altında tahsilat yapılmasının uygun görüldüğü ifade edilmiştir. Her bir ofisin elektrik ve su harcamaları birbirinden farklı olacağından süzme sayaç marifetiyle derneklere ait elektrik ve su harcamalarının tespit edilerek derneklere kendilerine ait harcamaların ödettirilmesi sağlanmalıdır. Ofislerden ortak giderlere katılım payı alınması harcamaların ayrı olarak hesaplanmasına imkan vermemektedir.

Elektrik ile su harcamaları için süzme sayaç kullanılarak her bir derneğin ve Kamu İdaresinin kullanımındaki ofislerin elektrik ile su harcamalarının ayrıştırılıp tam ve doğru bir şekilde belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Kamu İdaresine Ait Taşınmazların İşletme Haklarının Cuz'i Bir Bedel Karşılığında Spor Kulübüne Devredilmesi

Kamu İdaresine ait beş adet otopark ve üç adet büfenin işletme haklarının ihale yapılmaksızın spor kulübü derneğine devredildiği görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde belediyelerin satım, kira, trampa ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi işlerinin bu Kanunda yazılı

hükümlere göre yürütüleceği düzenlenmiştir.

Aynı Kanun'un "İlkeler" başlıklı 2'nci maddesinde ise ihalelerde açıklık ve rekabetin sağlanmasının esas olduğu hüküm altına alınmıştır.

2886 sayılı Kanun'un ilgili hükümlerinden de anlaşılacağı üzere belediyelerin gelir getirici nitelikteki işlerini, açıklık ve rekabet ilkelerini de sağlayacak şekilde 2886 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde ihale yolu ile yapmaları gerekmektedir.

Yapılan incelemede; 02.03.2022 tarih ve 130 sayılı meclis kararı ile ortak proje kapsamında Kamu İdaresine ait beş adet taşınmaz üzerinde bulunan beş adet otopark ve üç adet büfenin işletme haklarının spor kulübü derneğine ihale yapılmaksızın devredildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında; bulgu konusu devir işlemine ilişkin spor kulübü derneği ile Belediye arasında ortak proje ve işbirliği protokolü bulunduğu, söz konusu protokolde sportif faaliyetlerinde kullanılmak şartı ile Kamu İdaresinin uygun göreceği otopark, büfe, çay bahçesi gibi bir veya birkaç alanının işletilmek veya üçüncü kişilere işlettirmek üzere tahsisinin Muratpaşa Belediye Meclisi'nin uygun göreceği şartlarda kulübe devredebileceği hükmünün bulunduğu, söz konusu devir işleminin protokoldeki bu hükme istinaden yapıldığından mevzuata aykırı olmadığı düşünülüyor ifade edilmiştir. 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nda belediyelerin, taşınmaz satım, kira ve mülkiyetin gayri ayni hak tesis işlemlerinin ihale yoluyla yapılması gerektiği açıkça ifade edilmiştir. Belediye ve spor kulübü derneği arasında imzalanan ortak proje ve işbirliği protokolünde bu yönde hüküm bulunması Kamu İdaresine ait taşınmazların işletme haklarının spor kulübüne ihale yapılmaksızın devredilebileceği anlamına gelmemektedir. İlgili mevzuatta bu yönde bir istisna hükmü bulunmamaktadır.

Kamu İdaresi tarafından, ilgili taşınmazların işletme hakkı devrinin 2886 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak ihale yolu ile yapılması gerekmektedir.

BULGU 12: İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunan İşyerlerinin Bulunması

Kamu İdaresi sınırları içerisinde faaliyet gösteren bazı iş yerlerinin, işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı almadan faaliyette bulunduğu ve bu nedenle İdarenin gelir kaybına uğradığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “İşyeri Açma İzni Harcı” başlıklı 81’inci maddesinde; Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir iş yerinin açılması işyeri açma izni harcına tabi olduğu belirtilmektedir.

10.08.2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik’e göre, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bu Yönetmelik kapsamındaki iş yerlerinin açılıp faaliyet göstermesi için ilgili belediyeden işyeri açma ve çalışma ruhsatının alması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; Antalya Vergi Dairesi Başkanlığından alınan bilgi ve belgelere göre, Belediye sınırları içerisinde aktif olarak faaliyette bulunan iş yerlerinin toplam sayısı 43.142 adettir. Bu verilerin İdarenin Ruhsat ve Denetim Müdürlüğünün kayıtlarında yer alan bilgiler ile karşılaştırılması sonucu, 43.142 adet iş yerinden 6.864 adedinin İdarenin işyeri açma ve çalışma ruhsatı verme sorumluluğu ve yetkisi bulunmayan iş yerlerinden olduğu; geriye kalan 36.278 iş yerinden 32.557 adedinin işyeri açma ve çalışma ruhsatı aldığı; belediyede ruhsatlı bulunan iş yerleri ile vergi dairesinin verilerinden örneklem yoluyla seçilen 806 adet iş yerinin ise 79 adedinin işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyet gösterdiği; buna bağlı olarak da İdarenin, işyeri açma ve çalışma ruhsat harcı geliri kaybına uğradığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresinin yetki ve görev alanındaki işletmelerin işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının bulunup bulunmadığının takibinin sağlanması ve ruhsatsız iş yerlerinin tespiti halinde mevzuatta belirtilen müeyyidelerin uygulanması gerekmektedir.

BULGU 13: Telekomünikasyon Alt Yapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Takip ve Tahsilinin Yapılmaması

Kamu İdaresinin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerinin takip ve tahsil edilmediği görülmüştür.

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu’nun “Tanımlar ve Kısaltmalar” başlıklı 3’üncü maddesinin (s), (ş) ve (z) fıkralarında; “Geçiş Hakkı”, “Geçiş Hakkı Sağlayıcısı” ve “İşletmeci” tanımlamaları yapılmıştır.

Aynı Kanun’un 22’inci maddesinin birinci fıkrasında; “Geçiş Hakkının Kapsamı” belirlenmiş, 25’inci maddesinde de işletmeci ile geçiş hakkı sağlayıcısının anlaşma serbestisi çerçevesinde geçiş hakkına ilişkin anlaşmalar yapabileceği düzenlenmiştir.

Geçiş hakkı ve bu hakka uygulanacak ücret tarifesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından 27.12.2012 tarih ve 28510 sayılı Resmi Gazete’de “Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik” yayımlanmıştır.

Yönetmelik’te işletmeci ve geçiş hakkı sağlayıcısının geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları, belirlenen ilkeler doğrultusunda serbestçe yapabileceği, anlaşma yapmaya ve geçiş hakkına ait ücretlerin tahsiline ise geçiş hakkına konu olan taşınmazın sahibi veya taşınmaz üzerinde hak sahibi olanların yetkili olduğu ifade edilmiştir. 01.01.2014 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere geçiş hakkı ücretleri tarifesine Yönetmelik’e eklenmiş olup geçiş hakkı ücretinin Geçiş Hakkı Ücret Tarifesinde belirtilen fiyatları aşamayacağı ve bu fiyatların her mali yılın başında Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre belediyeler tarafından tarifiede tavan olarak belirtilen miktarlara da riayet edilmek suretiyle geçiş hakkı talep eden telekomünikasyon firmalarından tahsil edilmek üzere geçiş hakkı ücreti belirlenmesi ve bu ücretlerin geçiş hakkını kullanan işletmecilerden tahsil edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; belediyenin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretinin Kamu İdaresi tarafından belirlenmediği gibi takip ve tahsil de edilmediği tespit edilmiştir.

Geçiş hakkı ücretinin Kamu İdaresi tarafından belirlenip, takip ve tahsilinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 14: İdarenin Ambalaj ve Tekstil Atıklarının Toplanması ve Değerlendirilmesi İmtiyaz Hakkının İhalesiz Olarak Devredilmesi

Kamu İdaresinin yetki ve sorumluluk alanındaki ambalaj atıklarının toplanması, taşınması, ayrıştırılması ve depolanması hizmetlerini içeren imtiyaz; ilgili bütün hizmetler sonuçları itibariyle gelir getirici faaliyetler olmasına rağmen, bir sözleşme ile çevre lisanslı özel kuruluş olan bir firmaya ihalesiz devredildiği görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu’nda, atıkların üretiminin ve zararlarının önlenmesi veya

azaltılması ile atıkların geri kazanılması ve geri kazanılabilen atıkların kaynağında ayrı toplanmasının esas olduğu; atık yönetim plânlarının hazırlanmasına ilişkin esasların, Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

Kanun gereği çıkarılan Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği'nde de atıkların toplanması, taşınması, geri kazanımı, geri dönüşümü ve bertaraf edilmeleri ve maliyetlerin karşılanması konularında 2872 sayılı Kanun'a benzer düzenlemeler yapılmıştır. Mezkur Yönetmelik'te, ambalaj atıklarının ayrı toplanmasından, 5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesi kapsamında büyükşehir belediye sınırları içerisinde ilçe belediyeleri ve 5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesi kapsamında belediyelerin sorumlu oldukları ifade edilmiştir.

Buna göre belediyeler, ambalaj atıklarının ayrı toplanması için mevzuatında yer alan hususlara uygun olarak toplama sistemini kurmakla, ambalaj atığı üreticileri tarafından toplama sistemine verilen ambalaj atıklarını ayrı toplamakla veya toplattırmakla; ambalaj atıklarının yönetimi için toplama ayırma tesisi kurmak/kurdurmakla, işletmek/işlettirmekle, kurduğu tesislere çevre lisanslı almak/aldırmakla veya bu faaliyeti çevre lisanslı toplama-ayırma tesisleri ile gerçekleştirmekle; ambalaj atıklarının yetkili olmayan kişiler tarafından toplanmasını önlemek amacıyla gerekli önlemleri almakla yükümlüdürler.

Diğer yandan 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinde katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak belediyenin yetkileri ve imtiyazları arasında sayılmış ve belirtilen hizmetin Danıştayın görüşü ve Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebileceği belirtilmiştir. 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre de kira; taşınır ve taşınmaz malların ve hakların kiralanması veya kiraya verilmesi anlamına gelmektedir.

Bu bağlamda katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetlerin sonuçları itibarıyla gelir getirici faaliyetler olduğu kabul edilmelidir. Çünkü bahsedilen işlemlerden sonra, ambalaj atıklarının lisanslı geri dönüşüm tesislerine satışı yapılmaktadır. Bu nedenle, mevzuatında imtiyaz olarak belediyelere verilen bir hakkın işletilmek üzere gerçek veya tüzel kişilere devredilmesi belli usul ve esaslar çerçevesinde yapılacaktır. Dolayısıyla, bahsi geçen imtiyazın devredilmesi 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre olabilecektir.

Yapılan incelemede; ambalaj atıklarının toplanması, taşınması, ayrıştırılması ve depolanması hizmetlerini içeren imtiyazın çevre lisanslı özel kuruluş olan bir firmaya 01.08.2021 işe başlama tarihli 5 yıllık sözleşme ile ilk yıl 280.000,00 TL bedelle ve her yıl bir önceki yılın Tüfe oranında artırılması karşılığında ihalesiz olarak devredildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında; ambalaj atıklarının toplanması ve taşınması işi için her sözleşme döneminde hazırlanan sözleşme ve teknik şartnamenin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından lisans alan, Antalya ili sınırları içerisinde bulunan bütün toplama, ayırma tesislerine gönderilerek rekabet ortamının oluşturulduğu ifade edilmiştir. Söz konusu sözleşme ve teknik şartnamenin ilgili firmalara gönderilmesi, işin 2886 sayılı Kanun hükümlerine uygun yapıldığı anlamına gelmemektedir. Çevre lisanslı kuruluşlar, topladıkları ambalaj atığını değerlendirmekte ve devredilen imtiyazın gelir getirici özelliğinden yararlanmış olmaktadırlar. Dolayısıyla imtiyaz olarak belediyelere verilen bir hakkın işletilmek üzere devredilmesinin usul ve yöntemleri 2886 sayılı Kanun ile belirlenmiş olup, mevzuat hükümleri gereğince rekabet ortamı ihale yöntemi ile oluşturulmalıdır.

Söz konusu imtiyazın, gelir getirici özellikte olması nedeniyle, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre ihale edilerek devredilmesi/kiraya verilmesi gerekmektedir .

BULGU 15: Gecekondu Fonu Gelirlerinin Amacı Dışında Kullanılması

Kamu İdaresinin gecekondu fonu kapsamındaki gelirlerinden bir kısmının, mevzuatında belirtilen yerler yerine cari hesaplara aktarılarak muhtelif mal ve hizmet alımlarında kullanıldığı görülmüştür.

775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun 12'nci maddesinde, bu Kanun'daki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla temin edilen gelirlerin, ilgili belediyelerce açılacak özel hesaplarda toplanarak birer fon teşkil edileceği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un 13'üncü maddesinde de, toplanan bu kaynakların 12'nci madde gereğince teşkil edilen fonda toplanan paralar, belediyelerce, Toplu Konut İdaresi Başkanlığının izni alınmak şartıyla bu kanundaki amaçlarda kullanılmak üzere arsa sağlanmasında, Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan plan ve projelere göre halk konutu, nüve konut veya geçici misafir konutu yapılmasında, ıslah olunacak gecekondu bölgeleri ile yeniden tesis edilecek önleme bölgelerinin yol, meydan, kanalizasyon, su, elektrik ve benzerleri gibi kamu hizmet ve tesislerinin Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan projelerine göre yapılmasında veya onarılmasında, kendi bütçe imkânlarıyla karşılanamayan ve fakat bu kanun

gereğince yapılması gereken tespit, harita alımı, plan ve projelendirme hizmetlerinde kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 5'inci maddesinde belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısımdan öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla % 10'u, ilgili belediyelerin 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Kanun hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılacağı ve kalan kısımdan ise ilgili belediyeye % 30, varsa büyükşehir belediyesine % 10 oranında pay verileceği düzenlenmiştir. Dolayısıyla belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısımdan %10'unun oluşturulan fon hesabına aktarılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresinin 775 sayılı Kanun kapsamında elde edilen gelirlerin izlendiği 1 adet banka hesabı bulunduğu, ilgili hesaplara ait banka ekstreleri ve yevmiye kayıtları incelendiğinde, bu hesaplardan İdarenin diğer cari hesaplarına 2022 yılı içerisinde toplam 1.742.506,06 TL aktardığı ve muhtelif mal ve hizmet alımları için mevzuata aykırı harcamalarda kullandığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında; gecekondü fonu hesabının kullanımı ile ilgili belediye meclisi tarafından belediyenin diğer hizmetlerinde kullanılma kararı alındığı ifade edilmiştir. 775 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesinde fon gelirlerinin hangi amaçlar doğrultusunda kullanılacağı hüküm altına alınmıştır. Belediye meclisince alınan karar ilgili Kanun'un amir hükmü karşısında hükümsüz kalacağından Kanun'da belirlenen amaçlar dışında gecekondü fonu gelirlerinden harcama yapılmamalıdır.

Kamu İdaresinin gecekondü fonu kapsamındaki gelirlerinin ilgili mevzuatında belirtilen amaçlar doğrultusunda kullanılması gerekmektedir.

BULGU 16: Eğlence Vergisi Alınması Gereken İşyerlerine İlişkin Tahakkuk İşlemlerinin Yapılmaması

Kamu İdaresi sınırları içerisinde eğlence hizmeti sunan işletmelerden bazıları için eğlence vergisi tahakkuku yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 17'nci maddesinde; bu Kanun'un 21'inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence

işletmelerinin faaliyetlerinin eğlence vergisine tabi olduğu, 18'inci maddesinde; eğlence yerlerini işleten gerçek veya tüzel kişilerin verginin mükellefi olduğu, 19'uncu maddesinde; bira, alkollü içki içilmeyen, satılmayan ve ruhsatnamelerde kahvehane, kıraathane, çayhane ve çay ocakları olduğu belirtilen yerlerden vergi alınmayacağı, 20'nci maddesinin üçüncü fıkrasında; biletle girilmesi zorunlu olmayan bar, pavyon, gazino, gece kulübü, taverna, diskotek, kabare, dansing, bilardo ve masa futbolu salonları gibi eğlence yerlerinde vergi miktarının, işin mahiyetine göre çalışılan her gün için bu Kanun'un 96'ncı maddesine göre tespit edilen miktar olduğu, 21'inci maddesinde; biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinden günlük 5 ila 100 TL arasında vergi alınacağı, 22'nci maddesinin üçüncü fıkrasında; biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerindeki her aya ait verginin o ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye yatırılacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; Belediye sınırları içinde bilardo salonu, oyun salonu ve canlı müzik hizmeti veren kafe olarak faaliyette bulunan 68 mükellefin bulunduğu, mükelleflerden 22 tanesine 2022 yılı içerisinde eğlence vergisi tahakkuku yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri ve açıklamalar kapsamında, eğlence vergisine ilişkin mükellefiyet tespitleri yapılan kişilere eğlence vergisi tahakkukunun zamanında ve doğru bir şekilde yapılması gerekmektedir.

BULGU 17: İş Merkezi ve Alışveriş Merkezi İçinde Yer Alan İşyerlerinden İlan ve Reklam Vergisi Alınmaması

Kamu İdaresi sınırlarında bulunan iş merkezi ve alışveriş merkezleri içindeki işyerlerinden alınması gereken ilan ve reklam vergisinin takip ve tahsilinin yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12'nci maddesinde; belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın, ilan ve reklam vergisine tabi olduğu hüküm altına alınmıştır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun büyükşehir belediyelerinin görev, yetki ve sorumluluklarını belirleyen 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde; büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki meydan, bulvar, cadde ve ana yolları yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımını sağlamak, kentsel tasarım projelerine uygun olarak bu yerlere cephesi bulunan yapılara ilişkin yükümlülükler koymak; ilân ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek, büyükşehir belediyelerin görevleri arasında sayılmıştır. Adı geçen

Kanun'un 23'üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde ise, 7'nci maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde belirtilen alanlar ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilân ve reklamların vergileri ile asma, tahsis ve bakım ücretleri büyükşehir belediyesinin gelirleri arasında sayılmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; büyükşehir belediyelerinin Kanun'da belirtilen alanlar ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilan ve reklamların vergilerini, asma tahsis ve bakım ücretlerini almaya yetkili olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan ana arterde olsa dahi yol kenarındaki binaların ana caddeye cephesi olmayan yüzlerine veya bina içlerine asılan panolar ile özel mülke konu bahçe, arsa veya araziye dikilen direkler ya da asılan panolar vasıtasıyla yapılan reklamların vergilerinin ilçe veya ilk kademe belediyelerince alınması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresi sınırları içinde bulunan 28 adet iş merkezinde ve 4 adet alışveriş merkezi içinde yer alan iş yerlerinden ilan ve reklamlara ait vergi gelirlerinin tahakkuk ve tahsilinin Antalya Büyükşehir Belediyesi tarafından yapıldığı dolayısıyla Muratpaşa Belediyesi tarafından tahakkuk işlemlerin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; Antalya Büyükşehir Belediyesi ile bulgu konusu hakkında yazışma yapıldığı, vergilendirme işleminin büyükşehir belediyesi tarafından yapılacağı sebebiyle geriye dönük tahsilatında iade edilmeyeceğine ilişkin cevabın alınması üzerine vergilendirme işleminin yapılamadığını ifade edilmiştir. Bulgu ile ilgili hukuki sürecin İdare tarafından takibi sağlanmalıdır.

İlgili mevzuat hükümleri uyarınca iş merkezi ve alışveriş merkezleri içindeki işyerlerine ait ilan ve reklam vergisinin tahakkuk ve tahsilinin Kamu İdaresi tarafından yapılması gerekmektedir.

BULGU 18: İndirimli Bina Vergisi Uygulamasından Şartları Taşımayan Kişilerin Yararlandırılması

Kamu İdaresi tarafından indirimli bina vergisi uygulamasından yararlanan mükelleflere ilişkin gerekli kontrollerin yapılmaması nedeniyle hak etmeyen bazı mükelleflerin bu indirimden yararlandığı görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Nispet" başlıklı 8'inci maddesine göre; Cumhurbaşkanı, kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup on sekiz yaşını doldurmamış

olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların, gazilerin, engellilerin, şehitlerin dul ve yetimlerinin Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²'yi geçmeyen tek meskeni olması (intifa hakkına sahip olunması hali dahil) halinde, bu meskenlerine ait vergi oranlarını sıfıra kadar indirmeye yetkilidir.

İndirimli bina vergisi uygulamasına ilişkin oranları belirleme yetkisi önceden Bakanlar Kurulu'nda iken, bu yetki 02.07.2018 tarih ve 700 sayılı KHK'nin 59'uncu maddesiyle Cumhurbaşkanı'na devredilmiştir. Hiçbir geliri olmayanlar ile emekli aylığından başka gelire sahip olmayanların brüt 200 m²'yi geçmeyen tek meskenleri için indirimli bina vergisinden yararlanabileceği belirtilmiştir.

38 seri no.lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nde; hiçbir geliri olmadığını beyan eden mükelleflerin, indirimli vergi oranından yararlanabilmeleri için, hizmet karşılığı elde edilen ücret geliri, ticari, sınai ve mesleki faaliyet geliri, tarımsal faaliyet geliri, menkul ve gayrimenkul geliri, faiz ve temettü geliri veya benzeri türde bir gelirin olmaması gerektiği belirtilmiş, mükelleflerin daha sonradan yukarıda belirtilen türden bir gelir elde etmeleri veya ikinci bir mesken binasına sahip olmaları halinde bu durumun belediyeye bildirilmesi zorunlu tutulmuştur.

Aynı şekilde mezkûr Tebliğ'de; sosyal güvenlik kurumlarından emekli, dul, yetim, ölüm ve malûliyet aylığı alanların, bu aylıkları dışında başka gelirlerinin bulunması halinde, bunlara ait meskene indirimli vergi oranının uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Gelir İdaresi Başkanlığının 44 seri No.lu Emlak Vergisi Genel Tebliği'nde ise; hiçbir geliri bulunmayan ve brüt 200 m²'yi geçmeyen tek meskene sahip olanların indirimli bina vergisinden yararlanmaları için tebliğ ekinde yer alan taahhüt belgesini belediyelere vermeleri yeterli olup vergi mükellefi bulunmadığına ve sosyal güvenlik kurumlarında aktif sigortalı olmadıklarına dair belge almalarına gerek bulunmadığı ifade edilmiştir. Aynı Tebliğ'de taahhütte bulunan mükellefin indirimli vergi oranlarından yararlanmak için gelir vergisine tabi bir gelirin olmaması gerektiği belirtilmiştir.

57 seri no.lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nde; emlak vergisi işlemlerinde mükellefler tarafından bildirilen hususların teyidinin, mükelleflerden belge istenmeden ilgili kurum ve kuruluşlardan yapılması gerektiği, bu bağlamda belediyelerce, mükelleflere ait kimlik bilgilerinin İçişleri Bakanlığı Kimlik Paylaşım Sistemi, tapu kayıtlarının Tapu ve Kadastro

Bilgi Sisteminden alınabileceği, mükelleflerin şehit, gazi, dul, yetim ve emekli olduklarına ilişkin bilgilerin ise Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından elektronik ortamda sağlanacağı belirtilmiş, gerek duyulması halinde bildirimlerin kontrolü amacıyla bildirim konu taşınmazlarda yoklama ve tespit yapılabileceği düzenlenmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, ülke sınırları içerisinde brüt 200 m²'yi geçmeyen tek meskene sahip olanlardan hiçbir geliri olmayanlar ile gelirleri sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıklardan ibaret bulunanlara, indirimli bina vergisi uygulanacağı, hiçbir geliri olmadığını belgelemek için ilgili belediyeye bildirimde bulunmanın yeterli olduğu ve idarenin emlak vergisi işlemlerinde mükellefler tarafından bildirilen hususların teyidinin, mükelleflerden belge istenmeden ilgili kurum ve kuruluşlardan yapılması gerektiği belirtilmiş, gerek duyulması halinde bildirimlerin kontrolü amacıyla bildirim konu taşınmazlarda yoklama ve tespit yapılabileceği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresinden indirimli bina vergisinden yararlanan 30.878 mükellefin listesi temin edilmiş, bu listenin Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından alınan veri ile kıyaslanması sonucu 1.758 mükellefin indirimli bina vergisinden yararlanmaması gerektiği halde indirimli vergi oranından faydalandığı tespit edilmiştir.

İlgili mevzuatta hiçbir geliri olmayan kişilerin indirimli bina vergisinden yararlanabilmek için her ne kadar bildirimde bulunması yeterli sayılsa da İdare tarafından vergi daireleri ve sosyal güvenlik kurumlarından, bu kişiler ile geliri sosyal güvenlik kurumlarından aldığı aylıktan ibaret olanlara ilişkin sorgulamaların yapılarak gerekli şartların kaybedilip kaybedilmediğinin belirli dönemlerde incelenmesi gerekmektedir.

BULGU 19: Tahakkuk Eden Gelir Kalemlerinin Tahsilatlarının Tamamlanmaması

Belediyenin gelir kalemlerinin tahakkuk tutarının önemli bir kısmının gelecek yıla devredilerek tahsil edilemediği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye Başkanının Görev ve Yetkileri" başlıklı 38'inci maddesinde; belediye başkanına, belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak, belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek gibi görevler vermiş ve bu hususlarda belediye başkanına sorumluluk yüklemiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun "Muhasebe Hizmeti ve Muhasebe Yetkilisinin Yetki ve Sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinde; gelirlerin ve alacakların tahsili işlerinin muhasebe yetkilisinin yürüteceği ve bu işlerin yapılmasından sorumlu tutulacağı, 38'inci maddesinde de; kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanların, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumlu oldukları, ifade edilmiştir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre; amme alacaklarına ilişkin olarak amme borçlusuna bir "ihbarname" düzenlenmeli ve tebliğ edildikten sonra 1 ay içinde ödeme yapılması istenmelidir. Buna rağmen ödeme yapılmazsa borçluya, 7 gün içinde borçlarını ödemesi veya mal bildiriminde bulunması için bir "ödeme emri" düzenlenerek tebliğ edilmelidir. Düzenlenen ödeme emrinde kişiye, borcunu zamanında ödemez veya mal bildiriminde bulunmazsa borcunun cebren tahsil edileceği ve mal bildiriminde bulununcaya kadar üç ayı geçmemek üzere hapis ile cezalandırılacağı, mal bildirimini gerçeğe aykırı surette yaptığı takdirde ise 3 aydan 1 yıla kadar hapis ile cezalandırılacağı bildirilmelidir. Ödeme emri üzerine hala ödeme yapılmamış ise "haciz varakası" düzenlenmeli ve haciz işlemlerine başlanmalıdır. Bununla birlikte istenen bilgileri zamanında vermeyenler için hem adli para cezası hem de hapis cezası öngörülmüş, bu suçların takibi için ise idarenin o mahaldeki en büyük memuruna Cumhuriyet Savcılığına ihbar yükümlülüğü getirilmiştir.

Yapılan incelemede; üst yönetici ve muhasebe yetkilisine gelirlerin toplanması konusunda bir takım sorumluluklar yüklenmiş olmasına rağmen arazi vergisi, ilan ve reklam vergisi, işgal harcı, taşınmaz kiralari ve idari para cezalarına ait tahakkuk tutarlarının önemli bir kısmının gelecek yıla devredilerek tahsil edilemediği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında; 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 103 ila 106'ıncı maddelerinde belirtilen işlemlerin yapıldığı, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'da ifade edilen yasal sürecin işletildiği ve tüm bankaların operasyon merkezleriyle yazışma yapılarak bloke işlemi uygulandığı aynı zamanda Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün Dünya Çapında Ağ Tapu Sisteminden "Kamu Haciz Tesisi İşlemleri"nin gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Bulguda, İdare gelirlerinin tamamı açısından değerlendirme yapılmamış, tahakkuk miktarının büyük kısmı tahsil edilemeyenlere ilişkin süreç incelenmiştir. Dolayısıyla, tahakkuk etmiş ilgili gelir kalemlerinin takibi yapılmalıdır.

Kamu İdaresince tahakkuka bağlanan gelir kalemlerinin tahsil ve takibine ilişkin yeterli

özenin gösterilmesi ve yukarıda mezkûr mevzuat hükümlerine uygun hareket edilmesi gerekmektedir.

BULGU 20: Kamu İdaresinin Tasarrufunda Bulunan Yol ve Meydanların İşgalinden Ecrimisil Yerine İşgal Harcı Alınması

Kamu İdaresinin tasarrufunda bulunan yol ve meydan gibi genel hizmetlere ayrılmış alanların uzun sürelerle işgalinden ecrimisil yerine işgal harcı alındığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun 52’nci maddesine göre; belediye sınırları içinde bulunan ve maddede sayılan yerlerden herhangi birinin satış yapmak veya sair maksatlarla ve yetkili mercilerden usulüne uygun izin alınarak geçici olarak işgal edilmesi işgal harcına tabidir. Kanun’da işgal harcı alınması için işgalin geçici olması gerektiği vurgulanmıştır. İşgal harcı uygulaması, sınırları çok belirli, ancak belli şartlarda başvuru ve geçici işgallerde uygulanan bir usuldür. İşgal harcında esas olan işgal durumunun geçici olması, kiralamada olduğu gibi uzun vadeli kullanıma dönüşmemesidir. Bu nedenle geçici bir süre için işgal konusu olmayan, belediye tasarrufundaki yol, park, yeşil alan, otopark gibi alanların uzun süre kullandırılması işgal harcının konusuna girmemektedir.

Taşınmazların idarenin izni olmaksızın işgalli kullanılması durumunda uygulanacak yaptırımlar, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun “Ecrimisil ve Tahliye” başlıklı 75’inci maddesinde düzenlenmiş olup, buna göre idarenin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malların gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine, füzuli şağilden ecrimisil alınması gerekmektedir. Aynı maddede ecrimisil talep edilebilmesi için, idarenin işgalden dolayı bir zarara uğramış olmasının gerekmediği ve füzuli şağilin kusurunun aranmadığı, işgal edilen taşınmaz malın idarenin talebi üzerine bulunduğu yer mülki amiri tarafından tahliye ettirilerek idareye teslim edileceği hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, füzuli şağilin tahliyesi ve kamu malını haksız olarak işgal etmesi nedeniyle işgal süresince ecrimisil alınması mevzuat gereğidir. Ancak bu durum, kamu mallarının sürekli ecrimisil alınarak idare edilebileceği, ecrimisilin kira niteliğine dönüştürülebileceği şeklinde yorumlanmamalıdır. Ecrimisil hukuka aykırı bir yararlanmadan dolayı ilgiliden alınan bir tazminattır. Kamu idaresinin mülkiyet veya kullanımında bulunan taşınmaza yönelik olarak ecrimisil alarak işgalin devamına müsaade edilmemeli, kamu malının boşaltılmasına yönelik mevzuat uygulanmalıdır.

Yapılan incelemede; 31.12.2022 tarihi itibarıyla Kamu İdaresinin tasarrufunda bulunan

154 adet yol ve meydan benzeri genel hizmetlere ayrılmış alanların uzun sürelerle işgali üzerine ecrimisil alınması gerekirken bazı alanlardan işgal harcı alındığı tespit edilmiştir.

Söz konusu taşınmazların işgalinden mevzuat hükümlerine göre tespit ve takdir edilecek ecrimisilin tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 21: Kamulaştırılan Yerlerle İlgili Emlak Vergisi Takibinin Yapılmaması

Kamu İdaresinin mücavir alan sınırları içerisinde yapılmış olan kamulaştırma işlemlerinin İdare tarafından Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünden temin edilmediği, bundan dolayı kamulaştırılan taşınmaz için beyan edilen emlak vergisi değeri ile kamulaştırma bedeli arasında fark oluşup oluşmadığının kontrol edilemediği görülmüştür.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun, "Kamulaştırma Bedelinin Mahkemece Tespiti ve Taşınmaz Malın İdare Adına Tescili" başlıklı 10'uncu maddesinde; tescil ve terkin işlemi sırasında mal sahiplerinin söz konusu taşınmaz mal nedeniyle vergi ilişkisinin aranmayacağı, ancak tapu dairesinin durumu ilgili vergi dairesine bildireceğini belirtmiştir.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun, "Bildirim Verme ve Süresi" başlıklı 23'üncü maddesinde; Kanunun 33'üncü maddesinde (8 numaralı fıkra hariç) yazılı vergi değerini tadil eden nedenlerin bulunması halinde (geçici ve daimi muafiyetten faydalanılması hali dahil) taşınmazın bulunduğu yerdeki ilgili belediyeye emlak vergisi bildiriminin verilmesinin zorunluluğu belirtilmiştir. Kanunun 33'üncü maddesinin altıncı fıkrasında; bir bina veya arazinin takvim veya ifraz edilmesi veya mükellefinin değişmesi vergi değerini tadil eden sebepler arasında sayılmış, "Usul Hükümleri" başlıklı 37'inci maddesinde ise; Kanunda geçen "Vergi Dairesi" tabirinin, belediyeleri ifade edeceği belirtilmiştir.

Aynı Kanunun "Ödeme Süresi" başlıklı 30'uncu maddesinde; devir ve ferağı yapılan bina ve arazinin, devir ve ferağın yapıldığı yıl ile geçmiş yıllara ait ödenmemiş emlak vergisinin ödenmesinden devreden ve devralan müteselsilen sorumlu tutulacağı, devralanın mükellefe rücu hakkının saklı olduğu ve Tapu daireleri devir ve ferağ işlemi, işlemin yapıldığı ayı takip eden ayın 15'inci günü akşamına kadar ilgili belediyelere bildireceği belirtilmiştir.

6083 sayılı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Döner Sermaye" başlıklı 8'inci maddesinin birinci fıkrasında; Genel Müdürlüğün, ürettiği her türlü tapu, kadastro, harita ve arşiv bilgi ve belgeleri ile sunduğu hizmetlerden gelir elde etmek üzere merkez veya bölge müdürlükleri bünyesinde döner sermaye işletmeleri

kuracağı; aynı maddenin yedinci fıkrasında genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri, köy tüzel kişileri ve kalkınma ajanslarının kanunlarla sayılan görevleriyle ilgili yapılacak tapu işlemlerinden ve veri paylaşımından döner sermaye hizmet bedeli tahsil edilmeyeceği, veri paylaşımına ilişkin protokol veya sözleşmelerde, döner sermaye hizmet bedellerinin ödenmesine ilişkin usul ve esasların düzenleneceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; İdarece belediyenin mücavir alan sınırları içerisinde Kamulaştırma Kanunu kapsamında bulunan kamulaştırma işlemleri bilgilerinin tapu idaresinden temin edilmediği tespit edilmiştir.

Gayrimenkul mülkiyetinin kamu tüzel kişiliği adına tescil edildiği kamulaştırma işlemlerinin, mevzuat gereği temin edilmemesi sonucu:

- Kamulaştırılarak kamu tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan gayrimenkule ilişkin daha önceden gelen emlak vergisi borçlarının bulunup bulunmadığı kontrol edilememektedir.
- Bildirim yapılmamış olması nedeniyle beyanname verilmiş olan gayrimenkullerde kamu adına tescil tarihinden sonra tahakkuk yapılmaması gerekirken, eski malik adına tahakkuk yapılmaya devam etme riski bulunmaktadır.

Kamulaştırılan taşınmazlara ilişkin bilgi ve belgelerin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünden alınarak emlak vergisi takibinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 22: Kamu Kurum ve Kuruluşları Tarafından Yaptırılan İnşaatların Yüklenicilerinden Yapı Kullanma İzni Harcı Alınmaması

Kamu İdaresi tarafından, kamu kurum ve kuruluşlarınca yaptırılan inşaatlara ilişkin olarak alınması gereken yapı kullanma izni harcı ücretlerinin alınmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "İmar ile İlgili Harçlar" başlıklı 80'inci maddesinde; imar mevzuatına ilişkin harçlardan olan yapı kullanma izni harcının belediyeler tarafından tahsil edileceği ifade edilmiş olup, Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'ne ekli Tip İdari Şartnamelerin "Sözleşme Bedeline Dahil Olan Giderler" başlıklı 7'nci maddesinde ise; isteklinin, sözleşmenin uygulanması sırasında ilgili mevzuat gereğince ödeyeceği yapı kullanım izin belgesi giderlerinin teklif fiyata dahil olduğu ifade edilmektedir.

Bu hükümlere göre, yapı kullanma izni verilmesi işlerinin yapı kullanma izni harcına tabi tutulması ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki idarelerin bu Kanun'a göre

gerçekleştirdikleri yapım işlerinde, yapı kullanım izin belgesi giderleri ve benzeri giderlerin yükleniciler tarafından belediyeye ödenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; kamu kurum ve kuruluşlarına verilen 8 adet yapı kullanma izin belgesinden kaynaklı yükleniciler adına tahakkuk ettirilmesi gereken yapı kullanma izin belgesi harcının tahakkuk ettirilmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “Bina İnşaat Harcı” başlıklı bölümün Ek 2’inci maddesine göre belediye tarafından kamuya verilen ruhsatların bina inşaat harcı ve yapı kullanma izin harcından muaf tutulduğu ancak Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği’ne ekli tip idari şartnamesindeki ilgili maddeye göre yapı kullanma izin harcının bulgu tarihi itibarıyla yüklenicilerden alınacağı ifade edilmiştir. 2464 sayılı Kanun’un Ek 2’nci maddesi bina inşaat harcına ilişkin olup maddede bina inşaat harcına ilişkin istisnalar düzenlenmiştir. İlgili maddede yapı kullanma izin harcının istisnasına ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Dolayısıyla, bulguda bahsedilen yapı kullanma izin harcı Kanun’un 80’inci maddesinde düzenlenmiş olup bu madde hükümlerine göre işlemlerin yapılması sağlanmalıdır.

Kamu kurum ve kuruluşlarınca yaptırılan inşaatlara ilişkin olarak yapı kullanım izin harcının tahakkuk ettirilmesi gerekmektedir.

BULGU 23: Seracılık Faaliyeti Yürüten İş Yerleri İçin Çevre Temizlik Vergisi Tahakkuk Ettirilmemesi

Kamu İdaresinin yetki ve sorumluk alanı içindeki seracılık faaliyetinde bulunan iş yerleri için çevre temizlik vergisi tahakkuk ettirilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “Çevre Temizlik Vergisi” başlıklı Mükerrer 44’üncü maddesinde; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, iş yerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin maddede belirtilen tarifeye göre alınacağı ve büyükşehirlerde %25 artırımlı uygulanacağı, bu verginin belediyelerce binaların tarifiedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılacağı, tahakkuk eden bu verginin her yıl emlak vergisinin taksit sürelerinde ödeneceği, bu maddede yer alan tutarların her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılacağı ve bu tutarların belirlenmesinde, vergi tutarlarının yüzde beşini aşmayan kesirlerin dikkate alınmayacağı hüküm altına alınmıştır.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun "İş Yeri" başlıklı 156'ncı maddesinde; ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyette iş yeri; mağaza, yazıhane, idarehane, muayenehane, imalathane, şube, depo, otel, kahvehane, eğlence ve spor yerleri, tarla, bağ, bahçe, çiftlik, hayvancılık tesisleri, dalyan ve voli mahalleri, madenler, taş ocakları, inşaat şantiyeleri, vapur büfeleri gibi ticari, sınai zirai veya mesleki bir faaliyetin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yer olarak tanımlanmıştır.

Mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; seraların zirai faaliyet gösteren bir iş yeri olduğu bu sebeple iş yerlerinden alınması gereken çevre temizlik vergisinin seracılık faaliyeti gösteren iş yerlerinden de alınması gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresinin sınırları içerisinde faal 621 adet seracılık faaliyeti gösteren iş yerinin bulunduğu ancak bu iş yerlerinin hiçbirine çevre temizlik vergisi tahakkuk ettirilmediği tespit edilmiştir.

Seracılık faaliyeti gösteren iş yerlerine çevre temizlik vergisi tahakkuk ettirilmesi gerekmektedir.

BULGU 24: Günübirlik Kiralanan Mesken ve Konaklama Tesislerinin Emlak Vergisi ile Çevre Temizlik Vergisi Mükellefiyetlerinin İşyeri Olarak Tesis Edilmemesi

Günübirlik ya da belirli sürelerle kiralanan ve ticari nitelik taşıyacak şekilde süreklilik arz eden ev ve benzer tesislerin emlak vergisi ile çevre temizlik vergisi mükellefiyetlerinin işyeri olarak tesis edilmediği görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Vergi Değerini Tadil Eden Sebepler" başlıklı 33/3'üncü maddesinde; bir binanın kullanım tarzının tamamen değiştirilmesi veya bir binanın ikamete mahsus mahallerinden bir kısmının dükkân, mağaza, depo gibi ticaret ve sanat icrasına mahsus mahaller haline dönüştürülmesi vergi değerini tadil eden sebeplerden birisi olarak belirtilmiştir.

Yine aynı durum 6 Seri No'lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nin "12.Vergi Değerini Tadil Eden Sebepler" başlıklı maddenin (c) bendinde; binaya yeni inşaat, ilâveler veya değişiklik yapmak suretiyle binanın kullanım tarzının tamamen değiştirilmesi veya bir binanın ikamete mahsus mahallerinden bir kısmının dükkân, mağaza, depo gibi ticaret ve sanat icrasına mahsus mahaller haline kaydedilmesi durumunda bina vergi değerinin değişeceği ve durumun 23'üncü madde gereğince bir beyanname ile ilgili vergi dairesine bildirilmesi gerekliliği

şeklinde hüküm altına alınmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “Çevre Temizlik Vergisi” başlıklı mükerrer 44’üncü maddesinde; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, iş yerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin maddede belirtilen tarifeye göre alınacağı ve büyükşehirlerde %25 artırımlı uygulanacağı, bu verginin belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılacağı, tahakkuk eden bu verginin her yıl emlak vergisinin taksit sürelerinde ödeneceği, bu maddede yer alan tutarların her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılacağı ve bu tutarların belirlenmesinde, vergi tutarlarının yüzde beşini aşmayan kesirlerin dikkate alınmayacağı hüküm altına alınmıştır.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun 3/B maddesine göre, vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya, ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır. Yine 213 sayılı Kanun’un 156’ncı maddesinde; ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyette iş yeri; mağaza, yazıhane, idarehane, muayenehane, imalathane, şube, depo, otel, kahvehane, eğlence ve spor yerleri, tarla, bağ, bahçe, çiftlik, hayvancılık tesisleri, dalyan ve voli mahalleri, madenler, taş ocakları, inşaat şantiyeleri, vapur büfeleri gibi ticari, sınai zirai veya mesleki bir faaliyetin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yerler “işyeri” olarak tanımlanmıştır.

Bu hükme göre, mükelleflerin ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyetlerini sürdürdükleri yerlerin iş yeri özelliğini taşıyabilmesi için bu yerlerin ticari, sınai, zirai veya mesleki faaliyetin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yer olma özelliği taşıması gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen mevzuat ve açıklamalar çerçevesinde, konaklama yeri olarak günlük kiraya verilen veya apart olarak tanımlanan yerlerin, ticari faaliyetin icrasına tahsis edilmeleri nedeniyle iş yeri sayılmaları gerektiği hususunda tereddüt bulunmamaktadır. Nitekim bu konu özelinde muhtelif Vergi Dairesi Başkanlıklarınca verilen muhtelif muktezalar da bu yöndedir. Söz konusu yerlerin emlak vergisi ile çevre temizlik vergisi mükellefiyetlerinin işyeri olarak kurulması hususu da açıktır.

1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu’nun 2’nci maddesinin birinci fıkrasına, “bekâr odaları” ibaresinden sonra gelmek üzere “günübirlik kiralanan evler” ibaresi eklenmiştir. Bu bakımdan günübirlik kiralanan evlerin, buralarda kalanlara ilişkin kimlik bildirme zorunluluğu getirilmesi dolayısıyla otel mahiyetinde olduğu değerlendirilmektedir.

Bu çerçevede, Antalya Muratpaşa İlçe Emniyet Müdürlüğünden 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu’nun 2’nci maddesinde belirtilen günübirlik kiralanan evlerin detaylı adresleri resmi yazı ile istenilmiş olup gelen cevabi yazıda bu kapsamda bulunan 173 tesisin adres bilgileri tarafımıza sunulmuştur.

Yapılan incelemede; günübirlik olarak kiralanan bahse konu yerlerden 158 adedinin işyeri üzerinden düzenlenmesi gereken emlak vergisi ile  evre temizlik vergisi mükellefiyetlerinin konut üzerinden tesis edildiği tespit edilmiştir. Söz konusu hatalı uygulama Kamu İdaresi gelirlerinin düşük kalmasına yol açmaktadır.

Kamu İdaresi tarafından günübirlik kiralanan veya apart olarak tanımlanan yerlerin emlak vergisi ile  evre temizlik vergisi mükellefiyetlerinin işyeri üzerinden tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 25: Kamu İdaresinin Tahsil Ettiği Otopark Bedellerinin Büyükşehir Belediyesine Aktarılması

İmar Kanunu gereğince Kamu İdaresince alınması gereken otopark bedellerinin Antalya Büyükşehir Belediyesine aktarıldığı görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu’nun 37’nci ve 44’üncü maddelerine dayanılarak hazırlanan Otopark Yönetmeliği’nin “Genel Esaslar” başlıklı 4’üncü maddesinde; otopark ihtiyacını bina içinde veya kendi parselinde karşılamayan yapılara ilişkin ilgili idarelerce, aynı Yönetmelik’in 12’nci maddesinde yer alan esaslar dâhilinde bedel alınmak suretiyle bölge otoparkından yer tahsis edileceği belirtilmiştir.

Yönetmelik’in “Otopark Bedelinin Tespit, Tahakkuk ve Tahsili” başlıklı 12’nci maddesinde ise; otopark bedellerinin tahakkuk ve tahsil esaslarının bu Yönetmelik hükümleri dikkate alınarak ilgili idareler tarafından belirleneceği ve tahsil edilen otopark bedellerinin kamu bankalarından herhangi birinde açılacak otopark hesabına yatırılacağı ve hesapta toplanan meblağa yasaların öngördüğü faiz oranının uygulanacağı belirtilmiştir. Aynı maddenin devamında, otopark bedeli alınan parsellerin otopark ihtiyacının ilgili idarece karşılanmasının zorunlu olduğu ve otopark bedeli alınmış olan parseller için bölge otoparklarının ruhsat tarihinden itibaren en geç 3 yıl içinde tamamlanması gerekliliği ifade edilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun 7’nci maddesinin ilçe belediyelerinin görev ve yetkilerini düzenleyen üçüncü fıkrasının (d) bendinde; 30 Aralık 2020 tarih ve 31350

sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 7261 sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 29’uncu maddesi ile değişiklikler yapılmıştır. Yapılan değişikliklerle bölge otoparkları yapma görev ve yetkisi, sadece büyükşehir ilçe belediyelerine verilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre; otopark ihtiyacını bina içinde veya kendi parselinde karşılamayan yapılara ilişkin olarak Yönetmelik kapsamında tahsil edilmesi gereken otopark bedellerinin yapılan değişiklikler ile büyükşehir ilçe belediyeleri tarafından tahsil edilmesi ve tahsil edilecek bu tutarların en geç 3 yıl içinde bölge otoparkının yapılmasında kullanılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; 21.03.2021 ile 31.12.2022 tarihleri arasında Kamu İdaresi tarafından tahsil edilen 254.025,30 TL’nin otopark bedelinin ilgili mevzuat hükümlerine aykırı olarak belirli aralıklarla Antalya Büyükşehir Belediyesine aktarıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında; otopark ücretlerinin Yönetmelik’te yapılan değişiklik sonrasında İdarece tahsil edilmekte olduğu, Antalya Büyükşehir Belediyesi’ne aktarılmadığı ve 2022 yılı içerisinde Antalya Büyükşehir Belediyesi’ne aktarılan tutarların ise geri istenileceği ifade edilmiştir. Bulgu konusu husus ile ilgili gerekli idari işlemler gerçekleştirilmeli takiben hukuki süreç işletilmedir.

Otopark bedellerinin Kamu İdaresi tarafından tahsil edilmesi ve tahsil edilen bu tutarların en geç 3 yıl içerisinde bölge otoparkının yapılmasında kullanılması gerekmektedir.

BULGU 26: Doğrudan Temin Alımlarının EKAP’a Kaydedilmemesi

Kamu İdaresi tarafından doğrudan temin ile yapılan satın alma işlemlerinin Elektronik Kamu Alımları Platformuna (EKAP) kaydedilmediği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nda, ihale ve diğer satın alma süreçlerinin yürütülmesi için Kamu İhale Kurumu tarafından oluşturulan EKAP’a ilişkin hükümler düzenlenmiştir. İlgili Kanun’un “Elektronik Kamu Alımları Platformu” Ek 1’inci maddesinde EKAP’ın kurulması ve işletilmesi ile ihale sürecinde elektronik araçların kullanımına ilişkin esas ve usullerin Kurum tarafından belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda değinilen görev ve yetkilere istinaden Kamu İhale Kurumu, Kamu İhale Genel Tebliğini’nin “Doğrudan Temin Kayıt Formu” başlıklı 30.9.2. maddesine göre doğrudan temin yoluyla yapılan alımların, takip eden ayın onuncu gününe kadar “Doğrudan Temin Kayıt

Formu” doldurularak EKAP üzerinden kayıt altına alınması gerektiğini düzenlemiştir.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresi tarafından doğrudan temin yöntemi ile yapılan harcamaların EKAP’a kaydedilmediği tespit edilmiştir. Bu durum yukarıda yer verilen yasal düzenlemelere aykırılık teşkil etmekle birlikte diğer yandan 4734 sayılı Kanunun 62’nci maddesinin (1) bendinde yer alan ve söz konusu Kanunun 21’nci ve 22’nci maddeleri kapsamında parasal limitler dâhilinde yapılan harcamalarının, İdarenin bütçesine bu amaçla koyduğu ödeneğin %10’unu aşamayacağı hükmüne ilişkin kontrollerin EKAP verileri ile de teyit edilememesine neden olmaktadır.

Doğrudan temin yöntemi ile yapılan alımların Tebliğ’de belirtilen usul ve esaslar dâhilinde EKAP’a kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 27: Doğrudan Teminle Yapılan Konaklama Alımları ve Avans Suretiyle Gerçekleştirilen Alımlarda Piyasa Fiyat Araştırmasının Yapılmaması

Kamu İdaresince doğrudan temin yöntemi ile yapılan konaklama hizmet alımları ve avans verme suretiyle gerçekleştirilen mal ve hizmet alımlarında piyasa fiyat araştırmasının yapılmadığı görülmüştür.

Belediyelerin mal ve hizmet alımı ile yapım işlerinin ihaleleri 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri kapsamında yürütülmektedir. Bu Kanun’un “Temel İlkeler” başlıklı 5’inci maddesi ile; bu Kanun’a göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ile belli istekliler arasında ihale usulünün temel ihale usulü olduğu ifade edildikten sonra diğer ihale usullerinin Kanun’da belirtilen özel hallerde kullanılabileceği belirtilmiş olup, idarelerin saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olacağı hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu Kanun’un 22’nci maddesinde yer alan doğrudan temin usulü ile ilan yapma, teminat alma, ihale komisyonu kurma ve Kanun’da belirtilen yeterlik kriterleri gibi zorunluluklar aranmaksızın, ihale yetkililerince görevlendirilen kişi ya da kişilerce piyasada fiyat araştırması yapılarak kamu ihtiyaçlarının giderilmesine imkân tanınmıştır.

Aynı maddenin (d) bendinde; büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin onbeş milyar, diğer idarelerin beşmilyar Türk Lirasını aşmayan ihtiyaçları ile (2022 yılı için söz konusu limit tutarı büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idareler için

218.395 TL, diğer idareler için 72.752 TL) temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iiaşeye ilişkin alımların ilan yapılmaksızın, teminat alınmaksızın ve ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçların doğrudan teminle karşılanabileceği belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinden anlaşılabacağı üzere, doğrudan temin ile alım yapılırken piyasa fiyat araştırması yapılmalıdır. Diğer bir ifadeyle, doğrudan temin ile yapılan alımlarda ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasa araştırması yapılarak ihtiyacın en uygun şekilde temin edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; doğrudan teminle yapılan konaklama hizmet alımları ve avans suretiyle gerçekleştirilen mal ve hizmet alımlarında piyasa fiyat araştırmasının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında; konaklama alımları için 4734 sayılı Kanun'un 22/d kapsamına göre piyasa fiyat araştırması yapıldığı, avans alımlarının ise ivedi ve zorunlu giderler olduğu için harcama yetkilisi onayı ve harcama talimatı ile piyasa fiyat araştırması yapılmadan işlem tesis edildiği ifade edilmiştir. İlgili evrakların incelenmesinden konaklama alımları için piyasa fiyat araştırması yapıldığına dair bilgi ve belgeye rastlanılmamıştır. Ayrıca avans suretiyle gerçekleştirilen alımların ivedi ve zorunlu nitelikte olması piyasa fiyat araştırması yapılmasına engel teşkil etmemektedir.

Doğrudan teminle yapılan mal ve hizmet alımlarında piyasa fiyat araştırmasının yapılması gerekmektedir.

BULGU 28: İfası Belli Süreyi Gerektiren Hizmet ve Yapım İşlerinde Sözleşme İmzalanmaması

İfası belli bir süreyi gerektiren hizmet işleri ile yapım kapsamındaki bina bakım onarım işlerinde yüklenici ile sözleşme imzalanmadığı görülmüştür.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin “Doğrudan Temine İlişkin Açıklamalar” başlıklı 22.1.1.3. maddesinde; bu madde kapsamında alımı yapılacak malın teslimi veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda, alımın bir sözleşmeye bağlanması zorunlu olduğu bir defada yapılacak alımlarda sözleşme yapılmasının idarelerin takdirinde olduğu ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresi tarafından doğrudan temin ile alımı yapılan belli bir

süreyi kapsayan yapım işlerinde alımın sözleşmeye bağlanması gerektiği halde yükleniciler ile sözleşmenin imzalanmadığı tespit edilmiştir.

Kontrol riskinin önlenmesi için belli bir süreyi gerektiren doğrudan temin kapsamında gerçekleştirilen yapım ve hizmet işlerinde karşılıklı olarak yüklenicilerle sözleşme imzalanması gerekmektedir.

BULGU 29: Personel Taşıma Hizmeti Hakediş Ödemelerinin Tamamının İdare Tarafından Doğrudan Yüklenici Firmaya Ödenmesi

Kamu İdaresince ihale edilen personel taşıma hizmeti işinde araç sahiplerinin kendilerine veya bildireceği banka hesabı numarasına ödenmesi gereken tutarların doğrudan yüklenici firmaya ödendiği görülmüştür.

Kamu Kurum ve Kuruluşları Personel Servis Hizmet Yönetmeliği'nin 8'inci maddesinde; kamu kurum ve kuruluşlarının taşıma işini üstlenen gerçek ve tüzel kişilere ödenecek ücretin %75'inin ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından araç sahiplerinin kendisine veya bildireceği banka hesap numarasına doğrudan ödeneceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresi tarafından ihale edilen 2022 yılı personel servisi hizmet alımı işinde, yüklenici tarafından temin edilen bazı araçların yüklenicinin kendi malı olmadığı ve yüklenicinin kendi malı olmayan araçları için yapılan hakediş ödemelerinin tamamının yükleniciye ödendiği tespit edilmiştir.

Yüklenicinin kendi malı olan araçlar hariç olmak üzere, hakediş bedellerinin %75'lik tutarlarının araç sahiplerinin kendilerine veya bildirecekleri banka hesaplarına ödenmesi gerekmektedir.

BULGU 30: Temsil ve Tanıtma Ödeneğinin Belediye Başkanlık Makamı Dışında Diğer Birimlerce Kullanılması

Temsil, ağırlama ve tören giderlerinin Başkanlık Makamının yanı sıra Basın ve Yayın Müdürlüğü, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü bütçelerine ödenek konulmak suretiyle kullanıldığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye Başkanının Görev ve Yetkileri" başlıklı 38'inci maddesinde temsil ve ağırlama giderleri için ayrılan ödeneği kullanmak belediye başkanının görev ve yetkileri arasında sayılmıştır. Aynı Kanun'un 60'ıncı maddesinde temsil,

tören, ağırlama ve tanıtım giderleri belediye giderleri arasında sayılmaktadır.

Belediye Bütçesinden Yapılacak Temsil Ağırlama ve Tören Giderleri Yönergesi'nin "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde; bu Yönerge'nin, belediye idaresinin başı ve temsilcisi olan belediye başkanının bu sıfatının gereği olarak yapacağı temsil, ağırlama ve tören giderleri konusunda uyacağı kuralları kapsadığı; 3'üncü maddesinde ise temsil, ağırlama ve tören giderlerinin konu, kapsam ve miktarının tayininin belediye başkanının takdirine tabi olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri çerçevesinde belediye başkanının üst yönetici sıfatı ile belediyeyi temsile yetkili olduğu ve bu giderlerin başkanın takdir yetkisinde bulunduğu anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; belediye başkanının takdir ve yetkisinde olan temsil, ağırlama ve tören giderleri için Basın ve Yayın Müdürlüğü, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü bütçelerine sırasıyla 1.747.000,00 TL, 1.595.000,00 TL ve 2.857.000,00 TL ödenek konulduğu ve bu kapsamda söz konusu müdürlüklerden yıl içinde sırasıyla 1.696.503,60 TL, 1.541.102,18 TL ve 2.851.539,26 TL harcama yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında; temsil ve tanıtma ödeneğinin kullanılmasında verimlilik sağlanması amacıyla Başkanlık Makamınca takdir ve yetki devredilerek diğer birimlerce de bu ödeneğin kullanılmasının sağlandığı, makamın yetkisini devretmesinde hukuki engel bulunmadığı, ödenek kullanma yetkisinin devredilemeyecek yetkiler içinde bulunmaması nedeniyle temsil ve tanıtma ödeneğinin diğer müdürlük bütçelerinde kullanılmasının mevzuata uygun olduğu ifade edilmiştir. Bulguda belirtildiği üzere, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda temsil ve ağırlama giderleri için ayrılan ödeneği kullanma yetkisi doğrudan belediye başkanına verilmiş bir yetki olup yetkinin devredilebileceğine dair bir hüküm bulunmamaktadır.

Belediye başkanı tarafından kullanılacak temsil, ağırlama ve tören giderleri ile ilgili harcamaların Özel Kalem Müdürlüğü bütçesine konulan ödeneklerden karşılanması, dolayısıyla diğer müdürlüklere bu tertipten ödenek konulmaması gerekmektedir.

BULGU 31: Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Aşılması

Kamu İdaresi tarafından doğrudan temin ve pazarlık usulü uyarınca parasal limitler dahilinde yapılan mal alımı harcamalarının, bu amaçla bütçeye konulan ödeneklerin %10'unu

aşmasına rağmen Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde; bu Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin % 10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı ifade edilmiştir.

Öte yandan, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci Maddesinin (I) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ'in "Genel Esaslar" başlıklı 4'üncü maddesinde; Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idarelerinin; yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarını dikkate alacağı, mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranını hesaplayacakları belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendine göre yapılacak mal alımı harcamaları yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin % 10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacaktır.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresi tarafından 2022 mali yılı bütçesine 123.543.000 TL tutarında mal alımı için ödenek konulduğu, 48.938.600,23 TL tutarındaki mal alımının 4734 sayılı Kanun'un 21/f ve 22/d maddesindeki parasal limit dâhilinde yapıldığı, bu tutarın mal alımları için bütçeye konulan ödeneğin yüzde 39,61'ine denk geldiği tespit edilmiştir. Kamu İdaresince Kanun'da öngörülen %10'luk üst limit mal alımlarında Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşılmıştır.

4734 sayılı Kanun'un 21'inci ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler içinde yapılan harcamaların yıllık toplamının, idarenin bütçesine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unun Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadan aşılmaması gerekmektedir.

BULGU 32: Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması

Kamu İdaresi ile yetkili sendika arasında imzalanan ve yürürlük süresi 15.12.2020 ile 14.12.2022 tarihlerini kapsayan Sosyal Denge Sözleşmesinde mevzuata aykırı hususlara yer verildiği görülmüştür.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 15'inci maddesinde; belediyelerin

kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebileceği, ödenebilecek aylık tutarın 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'na göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçemeyeceği ve anılan Kanun'da öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirlenebileceği hüküm altına alınmıştır.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun 32'nci maddesine göre; 375 sayılı KHK'nin Ek 15'inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince karar verileceği, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminat tutarının ise ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendika ile belediye başkanı arasında imzalanan sözleşme ile belirleneceği hüküm altına alınmıştır. Aynı maddede ayrıca mahalli idarelerle imzalanan sözleşmenin Kanun'un uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılamayacağı da açıkça belirtilmiştir.

4688 sayılı Kanun uyarınca imzalanan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşme'nin Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Toplu Sözleşme bölümünün "Sosyal Denge Tazminatı" başlıklı 1'inci maddesinde ise; Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine, 4688 sayılı Kanunun 32'nci maddesinde yer alan usul ve esaslar çerçevesinde ödenebilecek sosyal denge tazminatı aylık tavan tutarının en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %120'si olduğu belirtilmiş olup sosyal denge tazminatının verilmesi yönünde yapılabilecek sözleşmelerde, tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre, belediye başkanı ile sendika temsilcisi, sadece ödenecek olan sosyal denge tazminat tutarını kanuni sınırlarda tespit etmek üzere yetkilendirilmiş olduğundan Kanun'un uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmayan sosyal denge tazminatı sözleşmesinin, toplu sözleşme gibi değerlendirilmesi ve sözleşme metnine yetkilendirilen husus dışında hükümler konulması mümkün değildir.

Yapılan incelemede; söz konusu Sözleşmenin; "Diğer Haklar ve Ücretli İzinler" başlıklı 21'inci maddesinde;

“a) Sözleşmeden yaralanan belediye çalışanlarının ailesinin şikâyeti üzerine aile içi şiddet uyguladığı ilgili merciler tarafından tespit edildiği durumlarda; söz konusu çalışanın sözleşme hükümlerinde yer alan mali ve sosyal yardımlardan elde ettikleri elinden alınarak, bunlar çalışanın eşine ödenir.

b) 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Gününde kadın çalışanlar ücretli izinli sayılırlar. Görevin gerektirdiği şartlar nedeniyle izin kullanamayan kadın çalışana sonraki günlerin birinde izinli sayılırlar.

c) Engelliler haftasında, engelli personele 1 (Bir) gün ücretli izin verilir. ” hükümlerinin yer aldığı tespit edilmiştir.

Sözleşmede yer alan söz konusu düzenlemeler sosyal denge tazminatının uygulanmasına ilişkin olmayıp 4688 sayılı Kanun’un 32’nci maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

İmzalanacak sözleşmelerin mevzuatta belirtilen usul ve esaslara uygun olarak yapılması ve sosyal denge tazminatı sözleşmelerinde, sosyal denge tazminatının tutarının belirlenmesi ve uygulanmasına ilişkin hükümler dışında herhangi bir hüküm konulmaması gerekmektedir.

BULGU 33: İşçilere Yasal Süreyi Aşacak Şekilde Fazla Mesai Yaptırılması

Kamu İdaresinde görevli bazı işçilere 4857 sayılı İş Kanunu’na aykırı olarak bir yıl içerisinde iki yüz yetmiş saati aşacak şekilde fazla çalışma yaptırıldığı görülmüştür.

4857 sayılı Kanun’un 41’inci maddesinde fazla çalışma ücreti düzenlenmiştir. Maddenin birinci fıkrasında; fazla çalışmanın Kanun’da yazılı koşullar çerçevesinde haftalık 45 saati aşan çalışmalar olduğu, sekizinci fıkrasında; fazla çalışma süresinin toplamının yılda 270 saati geçemeyeceği, son fıkrasında ise; fazla çalışmanın ne şekilde uygulanacağının çıkarılacak yönetmelikte gösterileceği hükümleri yer almaktadır.

Anılan maddenin son fıkrasına istinaden hazırlanan ve 06.04.2004 tarihinde yürürlüğe giren İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği’nin “Fazla Çalışmada Sınır” başlıklı 5’inci maddesinin birinci fıkrasında ise; fazla çalışma süresinin toplamının bir yılda iki yüz yetmiş saatten fazla olamayacağı ve bu süre sınırının işyerlerine veya yürütülen işlere değil, işçilerin şahıslarına ilişkin olduğu ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen Kanun ve Yönetmelik hükümleri ile; 4857 sayılı İş Kanunu

kapsamında çalışan işçi personel açısından fazla çalışma süresinin haftalık 45 saati aşan çalışmalar olduğu net bir şekilde ifade edilmiş ve bu kapsamda yapılacak çalışmaların her işçi için yılda 270 saati geçemeyeceği hükme bağlanmıştır.

Yapılan incelemede; yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ile fazla çalışma süresine 270 saatlik bir sınırlama getirilmesine rağmen 3 müdürlükte toplamda 14 işçi için bu sınırlamaya uyulmadığı tespit edilmiştir.

Fazla çalışma sureti ile işçileri çalıştırmak bir teamül haline getirilmemelidir.

BULGU 34: İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullandırılmaması

Kamu İdaresi tarafından işçilerin yıllık izinleri mevzuata uygun şekilde kullandırılmadığı ve bu nedenle yıllık izinlerin biriktiği görülmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ve işverence tutulması zorunlu kayıtların şekli Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir yönetmelikte gösterileceği belirtilmiştir.

03.03.2004 tarihli ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de, yıllık izinlerin kullanımı konusunda Kanun'a paralel bir düzenleme yapılmıştır.

Ayrıca, 4857 sayılı Kanun'un "Yıllık Ücretli İzin Hükümlerine Aykırılık" başlıklı 103'üncü maddesinde; 59'uncu madde gereğince hak edilmiş izni kullanmadan iş akdinin sona ermesi halinde, bu izne ait ücreti ödemeyen veya 60'ıncı maddede belirtilen yönetmeliğin esas ve usullerine aykırı olarak izni kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için yediyüzellibeş TL idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemeye göre, işçiler yıllık izin haklarından feragat edemezler. İdarelerin de düzenli olarak yıllık izinleri kullandırmaları gerekmektedir.

İşçilerin emekli olmaları halinde veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuatı gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmektedir. Kullanılmayan yıllık izinlerin karşılığı olarak yapılacak ödeme en son ücreti üzerinden olacağı için, işçiye yüksek miktarda ücret ödemesi yapılacaktır. Bu uygulama da işçilerin yıllık izinlerini kullanmak yerine son ücretleri üzerinden karşılığını almayı tercih etmelerine neden olmaktadır. Ancak belirtilen uygulama, idarelerin daha fazla mali külfet yüklenmeleri anlamına gelmektedir: Zira, anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda, idareler, 4857 sayılı İş Kanunu’nun 103’üncü maddesi gereğince idari para cezası ödeyebilecek; ayrıca, biriken yıllık izinlerin ücrete dönüşmesi halinde idareler açısından yüksek miktarda ödeme yapma söz konusu olacaktır.

Yapılan incelemede; işçilerin yıllık izinlerinin mevzuata uygun şekilde kullandırılmadığı ve bu nedenle de Kamu İdaresi bünyesinde çalışan 129 işçinin toplam 16.028 gün kullanılmamış yıllık izni bulunduğu tespit edilmiştir.

Mevzuata uygunluk açısından ve İdareye ek mali külfet getirmemesi amacıyla yıllık izinlerin kullandırılması gerekmektedir.

BULGU 35: Kamu İdaresi Şirketi Personeline Zabıta Memurluğu Yaptırılması

Kamu İdaresi şirketi personeline Belediye zabıta teşkilatında fiili olarak belediye zabıta memurluğu yaptırıldığı görülmüştür.

Belediye Zabıta Yönetmeliği’nin “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde; belediye zabıtasının, beldenin düzenini muhafaza eden, belde halkının esenlik, sağlık ve huzurunu koruyan, yetkili organların bu amaçla alacakları kararları uygulayan özel zabıta kuvvetini, belediye zabıta personelinin ise belediye zabıta teşkilatındaki daire başkanı, müdür, şube müdürü, amir, komiser ve memurları ifade edeceği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik’in; “Kadro ve Unvanlar” başlıklı 6’ncı maddesinde; belediye zabıta teşkilatı personel kadro ve unvanları; Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğe göre belirlenmiş; zabıta teşkilatının zabıta daire başkanı, zabıta müdürü, zabıta şube müdürü, zabıta amiri, zabıta komiseri ve zabıta memuru unvanlı kadrolar ile hizmet için gerekli diğer kadrolardan oluştuğu belirtilmiştir. Yönetmelik’in “Görevleri” başlıklı 10’uncu maddesinde; belediye sınırları içinde beldenin

düzenini, belde halkının huzurunu ve sağlığını korumak, kanunların belediyelere görev olarak verdiği takip, kontrol, izin ve yasaklayıcı hususları yerine getirmek zabıta personelinin görevleri arasında sayılmıştır. Maddenin devamında zabıta personelinin görevleri hakkında ayrıntılı düzenlemelere yer verilmiştir.

Mezkur Yönetmelik'in "Sınav ve Atamaya İlişkin Esaslar" başlıklı dördüncü bölümünde zabıta memurluğuna atanmada aranan başvuru ve sınav şartları ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. "Belediye Zabıta Kıyafetini Kullanma Yasağı" başlıklı 35'inci maddesinde ise; belediye zabıta personeli için bu Yönetmelik'te şekli gösterilen resmi kıyafet ile işaretler başka bir özel veya kamu kuruluşu mensubu tarafından kullanılamayacağı; "Geçici Görevlendirme" başlıklı 41'inci maddesinde de zorunlu hallerde, belediye memurlarından ihtiyacı karşılayacak sayıda personel zabıta biriminin sadece büro hizmetlerinde geçici olarak görevlendirilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; zabıta hizmeti kesintisiz olarak yürütülen bir hizmettir. Zabıta daire başkanı, zabıta müdürü, zabıta şube müdürü, zabıta amiri, zabıta komiseri ve zabıta memuru unvanlı kadrolar ile hizmet için gerekli diğer kadrolardan oluşan zabıta teşkilatı, kaynakların etkili ve verimli kullanılması, zabıta hizmetlerinin kalitesinin artırılması, ihtiyaç duyulan nitelik, unvan ve sayıda personel istihdamının sağlanması gözetilerek oluşturulmalıdır. Belediye sınırları içinde beldenin düzenini, belde halkının huzurunu ve sağlığını korumak zabıta personelinin görevleri arasındadır. Kanuni düzenlemeler ile getirilen yasaklara uymayanlar hakkında gerekli yasal işlem yapma yetkisi bulunan zabıta personelinin idari kolluk görev ve yetkisi bulunmaktadır. Asli zabıta hizmetlerini yürütmekle görevlendirilen personelin mevzuatta aranan başvuru ve sınav şartlarını yerine getirmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresinin yüzde yüz iştiraki olan şirket bünyesinde istihdam edilen şirket personellerinden bir kısmının, Belediye zabıta teşkilatında fiilen zabıta memuru olarak görevlendirildiği, görevlendirilen şirket personellerinin resmi zabıta kıyafetleriyle görev yaptığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında; zabıta memuru sayısının norm kadro yönetmeliğinde belirlenen kadro sayısının çok altında kaldığı, Muratpaşa ilçesine özellikle yaz aylarında yerli ve yabancı turistlerin geldiği, bu nedenle nüfus yoğunluğunun yükselmesi doğrultusunda yürütülen zabıta iş ve işlemleri konusunda aksaklıklarla karşılaşılabilmesi için şirket personelinin zabıta memuru olarak istihdam edildiği ifade edilmiştir. Ayrıca 2023 yılı içinde

şartları taşıyan memur personelden Belediye Zabıta Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde sınavda başarılı olan bir memur personelin zabıta memuru kadrosuna atandığı ve ihtiyacı karşılamak amacıyla çalışmaların devam ettiği belirtilmiştir. Bulguda, zabıta teşkilatı personelinin atanmasına ilişkin ayrıntılı açıklamalara yer verilmiştir. Zabıta memuru sayısının az olması ve nüfus yoğunluğu gibi nedenler anılan Yönetmelik'e aykırı olarak zabıta memuru istihdam edilebileceği anlamına gelmemelidir. İlgili mevzuatta da bu yönde bir istisna hükmü bulunmamaktadır.

Süreklilik arz eden zabıta hizmetlerinin Belediye Zabıta Yönetmeliği'ne göre istihdam edilen personel tarafından yerine getirilmesi ve zabıta teşkilatının personel ihtiyacının giderilmesinde Yönetmelik'te belirlenen sürecin işletilmesi gerekmektedir.

BULGU 36: Kamu İdaresinin Spor Kulübü Derneğine Personel Görevlendirmesi

Kamu İdaresinin, kendi bünyesinde bulunan personelini spor kulübü derneğinde görevlendirdiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyelerin Görev ve Sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesinin (b) bendinde; belediyelerin, gerektiğinde sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verebileceği, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdî yardım yapabileceği ve gerekli desteği sağlayabileceği, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenleyebileceği, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebileceği hüküm altına alınmıştır.

Yine aynı Kanun'un "Diğer Kuruluşlarla İlişkiler" başlıklı 75'inci maddesinin (b) bendinde; belediyelerin, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda, mahallî idareler ile merkezî idareye ait aslî görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla gerekli aynî ihtiyaçları karşılayabileceği, geçici olarak araç ve personel temin edebileceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; belediyelerin geçici olarak personel görevlendirmesi, mahalli idareler ile merkezi idareye ait asli ve sürekli görevlerin yerine getirebilmesi durumlarıyla sınırlandırılmıştır. Belediyelerin amatör spor kulüplerine ayni ve nakdi destek verebileceği belirtilmiş olsa da personel temini yapabileceğine dair bir hüküm bulunmamaktadır.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresinin 696 sayılı KHK kapsamında çalıştırdığı personeli ofis işlerini yürütmek üzere sürekli olarak spor kulübü derneğinde görevlendirdiği tespit edilmiştir. Amatör spor kulübünün ofis işlerinin yürütülmesi belediyenin asli ve sürekli görevleri arasında değildir. Ayrıca görevlendirmeye ilişkin belediye meclis kararı da bulunmamaktadır. Bu sebeple Kamu İdaresinin, spor kulübü derneğine personel görevlendirmesi ilgili mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu İdaresi cevabında; spor kulübü ve Belediye arasında ortak hizmet ve işbirliği protokolü imzalanmış olduğu bu protokol hükümlerine istinaden görevlendirme yapıldığı protokol kapsamında görevlendirme yapılmasının mevzuata uygun olacağının düşünüldüğü ifade edilmiştir. Belediyelerin, mahalli idareler ile merkezi idarenin asli ve sürekli görevlerini yerine getirmek amacıyla geçici olarak personel temin edebileceği 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda hüküm altına alınmıştır. Ortak hizmet ve işbirliği protokolü ile Kanun'da belirtilen sınırların dışında hüküm getirilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla, söz konusu protokolde spor kulübü derneğinde geçici personel görevlendirmesine cevaz veren bir düzenleme bulunması 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun ilgili hükümlerine aykırılığı ortadan kaldırmamaktadır.

Kamu İdaresinin kendi personeli, mahalli idareler ile merkezi idareye ait asli ve sürekli görevlerin yerine getirilmesi durumları haricinde görevlendirmemesi gerekmektedir.

BULGU 37: Kamu İdaresi Tarafından Kredi Olarak Adlandırılan Ön Ödeme İşlemlerinde Avans Usulünün Benimsenmesi

Kamu İdaresi tarafından harcama yetkilisi mutemetlerine yapılan ödemelerin kredi olarak adlandırıldığı, bu sayede avans sınırının aşıldığı, ancak krediler için ilgili mevzuatta öngörülen usullere uyulmadığı görülmüştür.

21.01.2006 tarihli ve 26056 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in "Ön Ödeme Şekilleri ve Uygulaması" başlıklı 5'inci maddesinde; ön ödeme, harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla; ilgili kanunlarında öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderler için avans verilmek veya kredi açılmak suretiyle yapılabileceği belirtilerek kredinin, mutemetler adına banka veya aynı idareye hizmet veren muhasebe birimi nezdinde açtırılabileceği ve mutemetlerin imza örneği, nezdinde kredi açılan banka veya muhasebe birimine gönderileceği hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu Yönetmelik'in "Açılan Kredilerin İlgililere Ödenmesi" başlıklı 8'inci

maddesinde ise, nezdinde mutemet adına kredi açılan banka veya muhasebe biriminin, mutemedin vereceği kredi ödeme talimatında gösterilen yere veya alacaklıya doğrudan ödeme yapacağı ifade edilmiştir.

Muhasebat Genel Müdürlüğünün 55 Sıra Numaralı Genel Tebliği'nin "Ön Ödeme Uygulaması" başlıklı 5'inci maddesinde ön ödeme; harcama yetkilisi mutemetlerine avans verilmesi ile 8/12/2016 tarihli ve 29912 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu Haznedarlığı Genel Tebliğinde belirtilen kamu sermayeli banka, Posta ve Telgraf Teşkilatı A.Ş. (PTT) veya muhasebe birimi nezdinde kredi açılması suretiyle yapılacağı ifade edilmiş olup harcama yetkilisi tarafından kredi şeklinde ön ödeme yapılması uygun görülen giderler ile avans sınırlarını aşan giderler için banka, PTT veya muhasebe birimi nezdinde kredi açılabileceği ve kredi mutemede nakden verilmeyeceği veya mutemedin şahsi hesabına aktarılmayacağı hüküm altına alınmıştır. Aynı maddenin devamında harcama yetkilisi mutemedince, mal veya hizmet satın alınan kişi veya kuruluşa ödeme yapılmak üzere, adına kredi açılan banka, PTT veya muhasebe birimine hitaben Kredi Ödeme Talimatı (EK-1) düzenlenip, Banka, PTT veya muhasebe birimince, kredi ödeme talimatında belirtilen tutarın hak sahibine ödeneceği ifade edilmiştir.

Bununla birlikte Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 160 İş Avans ve Krediler Hesabı'na ilişkin "Hesaba İlişkin İşlemler" başlıklı 125'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde; mutemetler için tespit olunan avans sınırlarını aşan giderler için, yeterli ödeneği bulunmak koşulu ile dairesinin göstereceği lüzum üzerine mutemetler adına herhangi bir banka veya muhasebe birimi nezdinde kredi açtırılabileceği, açılacak krediler için dairesince düzenlenecek "muhasebe işlem fişi" ne; yapılacak hizmetin niteliği, açılması istenilen kredinin tutarı, bütçe tertibi, hangi banka nezdinde ve kimin adına açılacağına ilişkin açıklamalar ile mutemedin tatbik imzasını gösterir dairesince onaylı iki adet sirküler bağlanarak muhasebe yetkilisine verileceği ifade edilmiştir. Aynı maddenin devamında ise işin niteliğine, toplu veya ayrıntılı oluşuna göre mutemede imza karşılığında yeteri kadar kredi ödeme emrinin verileceği, verilen kredi ödeme emrinin yaprak sayısı ile numaraları, nezdinde kredi açılan bankaya bildirileceği ve mutemedin imza sirkülerinden biri gönderileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinde özetle; avans sınırını aşan giderler için kredi verilebileceği, söz konusu kredinin mutemetler adına banka, PTT veya muhasebe birimi nezdinde açtırılabileceği, kredinin mutemede nakden verilmeyeceği veya mutemedin şahsi hesabına aktarılmayacağı, harcama yetkilisi mutemedince, mal veya hizmet satın alınan kişi

veya kuruluşa ödeme yapılmak üzere, adına kredi açılan banka, PTT veya muhasebe birimine hitaben “kredi ödeme talimatı” düzenleneceği ve banka, PTT veya muhasebe birimince kredi ödeme talimatında belirtilen tutarın hak sahibine ödeneceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; avans sınırı aşan giderler için harcama yetkilisi mutemetleri adına banka, PTT veya muhasebe birimi nezdinde kredi açılması yerine avanslarda olduğu gibi doğrudan mutemete ödeme yapıldığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla söz konusu ödemeler kredi olarak adlandırılarak hem 1 aylık mahsup süresi yerine 3 aylık mahsup süresine tabi tutulmuş hem de avans sınırı aşılmıştır.

Avans sınırını aşan giderler için harcama yetkilisi mutemeti adına banka, PTT veya muhasebe birimi nezdinde kredi açılmalı, doğrudan mutemede ödeme yapılamamalı, mal veya hizmet alındıkça mutemetlerce kredi ödeme emri düzenlemeli ve nezdinde kredi açılan birim tarafından kredi ödeme talimatında belirtilen tutar doğrudan hak sahibine ödenmelidir. Ayrıca adına kredi açılan mutemet, krediden kendi adına kredi ödeme emri düzenleyip para alamayacağı hususu muhasebe yetkilince nezdinde kredi açılan bankaya bir yazı ile bildirilmelidir.

Kredi şeklinde yapılacak ön ödemeler için ilgili mevzuatta belirtilen usul ve esaslara uyulması gerekmektedir.

BULGU 38: Ön Ödemelerde Parasal Üst Sınıra Uyulmaması

Kamu İdaresi tarafından 2022 yılı içinde yapılan ön ödemelerde parasal üst sınıra uyulmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Ön Ödeme” başlıklı 35’inci maddesinin birinci fıkrasında; bu Kanun’a tabi idarelerde avans verilmesinin şartları belirtilmiş ve verilecek avansın üst sınırlarının Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu’nda gösterileceği hükme bağlanmıştır.

2022 yılı Merkezî Bütçe Kanunu’na ekli “Çeşitli Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Göre Bütçe Kanununda Gösterilmesi Gereken Parasal ve Diğer Sınırlara Ait- İ Cetveli”nde 5018 sayılı Kanun’un 35’inci maddesinde belirtilen ön ödeme için; yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için illerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde 2.370,00 TL üst sınır belirlenmiştir.

Yapılan incelemede; 2022 yılı içerisinde gerçekleşen 26 adet avans işleminde Bütçe

Kanunu'nda öngörülen 2.370,00 TL avans üst sınırına uyulmadığı ve sınırı aşan tutarda avans verildiği tespit edilmiştir.

Avans ödemelerinin Bütçe Kanunu ile belirlenen üst sınırı aşmayacak şekilde yapılması gerekmektedir.

BULGU 39: Kamu İdaresinin İşlettiği Kreş ve Gündüz Bakımevleri İçin İdare Bütçesinden Harcama Yapılması

Kamu İdaresi tarafından işletilen kreş ve gündüz bakımevleri için İdare bütçesinden harcama yapıldığı görülmüştür.

2022 yılı için Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan (2022-1) sayılı Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ'in "Ortak Hususlar" başlıklı 7'nci maddesinin 1'inci fıkrasında; kamu kurum ve kuruluşlarının tasarrufunda bulunan eğitim ve dinlenme tesisi, misafirhane, kreş, çocuk bakımevi, spor tesisi ve benzeri sosyal tesislerin işletme giderleri için ilgili kurum ve kuruluşların bütçelerinden herhangi bir katkıda bulunulmamasının esas olduğu hüküm altına alınmıştır. Aynı maddenin 20'inci fıkrasında ise; kamu kurum ve kuruluşlarınca işletilen kreş ve çocuk bakımevi gibi tesislerin sosyal tesis kapsamında olması nedeniyle, bu tesislerin giderlerine de bütçeden katkıda bulunulmayacağı, dolayısıyla bunların her türlü giderleri kreş ve çocuk bakımevlerinin kendi gelirlerinden karşılanacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; kreş ve gündüz bakımevlerinden 2022 yılında net 3.207.205,12 TL gelir elde edildiği ve kreş ve gündüz bakımevleri için net 17.347.213,06 TL harcama yapıldığı, aradaki fark olan 14.140.007,94 TL'nin İdare bütçesinden karşılandığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince işletilen kreş ve gündüz bakımevlerinin sosyal tesis kapsamında olması nedeniyle, bu tesislerin giderlerine de bütçeden katkıda bulunulmaması, dolayısıyla bunların her türlü giderlerinin kreş ve çocuk bakımevlerinin kendi gelirlerinden karşılanması gerekmektedir.

BULGU 40: Sosyal Tesis Gelirlerinden Bakım ve Onarım İçin Pay Ayrılması

Kamu İdaresine ait sosyal tesislerin bakım onarım giderleri için sosyal tesis gelirlerinden ayrılması gereken payların ayrılmadığı görülmüştür.

07.07.2017 tarih ve 30117 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2017-6 sayılı Kamu Sosyal Tesislerinin İşletilmesine İlişkin Tebliğ'in "Tesislerin İşletilmesi" başlıklı 5'inci

maddesinde; kapsam dahilindeki idarelerin Tebliğ'in amacı doğrultusundaki tedbirleri almakla yükümlü oldukları, sosyal tesislerin bakım ve onarımlarının yaptırılabilmesini sağlamak amacıyla bu tesislerden yıl içinde elde edilen gelirlerin brüt tutarının %5'inden az olmamak üzere ayrılacak tutarların ayrı bir hesapta tutularak söz konusu ihtiyaçlar için harcanması gerektiği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; Tebliğ'de belirtildiği üzere sosyal tesislerin brüt gelirlerinden, yine sosyal tesislerde yapılacak bakım ve onarımlar için pay ayrılması gerekmesine rağmen, Kamu İdaresi bünyesinde bulunan sosyal tesisler için söz konusu payın ayrılmadığı tespit edilmiştir.

Sosyal tesislerin anılan düzenleme gereği etkin bir şekilde yönetilebilmesi için, Kamu İdaresi tarafından bahsi geçen payların ayrılması ve ayrı bir hesapta takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 41: Kreş ve Yurt İşletilmesine Yönelik Faaliyetler Nedeniyle Katma Değer Vergisi Mükellefiyeti Tesis Ettirilmemesi

Kamu İdaresi tarafından 5 adet kreş ve gündüz bakımevi ile 2 adet yurdun (1 adet konukevi) işletilmesi sonucunda elde edilen hasılatlarla ilgili katma değer vergisine ilişkin mükellefiyet tesis ettirilmediği görülmüştür.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun "Verginin Konusunu Teşkil Eden İşlemler" başlıklı 1'inci maddesinin üçüncü fıkrasının g bendinde; Genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birliklere, üniversitelere, dernek ve vakıflara, her türlü mesleki kuruluşlara ait veya tabi olan veya bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşların veya bunlara ait veya tabi diğer müesseselerin Türkiye'de yapılan ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetlerin katma değer vergisine tabi olduğu hüküm altına alınmıştır. Aynı Kanun'un "Mükellef" başlıklı 8'inci maddesinde; mal teslimi ve hizmet ifası hallerinde bu işleri yapanların Katma Değer Vergisinin mükellefi olduğu belirtilmiştir.

Yukarıda verilen hükümler değerlendirildiğinde; belediyelere bağlı olarak ticari faaliyet gösteren bütçe içi işletmelerin teslim ve hizmetlerine ilişkin Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 1/3-g hükmü uyarınca katma değer vergisi mükellefiyeti tesis ettirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresi tarafından 5 adet kreş ve gündüz bakımevi ile 2 adet

yurdun (1 adet konukevi) işletilmesi sonucunda İşletme ve İştirakler Müdürlüğü verilerine göre 2022 yılı içinde kreş ve gündüz bakımevinden 3.207.205,12 TL ve yurtlardan (konukevi) ise 238.481,85 TL tutar tahsil edildiği halde ticari nitelikte olan işletme faaliyetlerine katma değer vergisi mükellefiyeti tesis ettirilmediği tespit edilmiştir.

Bütçe içi işletme niteliğinde olan kreş ve yurtlara ilişkin katma değer vergisi mükellefiyetinin tesis ettirilmesi gerekmektedir.

BULGU 42: Kreş ve Yurt İşletmelerine Yönelik Kurumlar Vergisi Mükellefiyeti Tesis Ettirilmemesi

Kamu İdaresinin 5 adet kreş ve gündüz bakımevi ile 2 adet yurt (1 adet konukevi) işletilmesine yönelik faaliyetleri nedeniyle kurumlar vergisi mükellefiyeti tesis ettirilmediği görülmüştür.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 1'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde; iktisadi kamu kuruluşlarının kazançları verginin konusu kapsamına alınmış olup aynı Kanunun 2'nci maddesinin üçüncü fıkrasında da; Devlete, il özel idarelerine, belediyelere, diğer kamu idarelerine ve kuruluşlarına ait veya bağlı olup faaliyetleri devamlı bulunan ve birinci ve ikinci fıkralar dışında kalan ticari, sınai ve zirai işletmelerin iktisadi kamu kuruluşu olduğu; aynı maddenin altıncı fıkrasında ise; iktisadi kamu kuruluşları ile dernek veya vakıflara ait iktisadi işletmelerin kazanç amacı gütmemeleri, faaliyetlerinin kanunla verilmiş görevler arasında bulunması, tüzel kişiliklerinin olmaması, bağımsız muhasebelerinin ve kendilerine ayrılmış sermayelerinin veya iş yerlerinin bulunmamasının mükellefiyetlerini etkilemeyeceği, mal veya hizmet bedelinin sadece maliyeti karşılayacak kadar olması, kar edilmemesi veya karın kuruluş amaçlarına tahsis edilmesinin bunların iktisadi niteliğini değiştirmeyeceği hükme bağlanmıştır.

Anılan Kanun'un uygulanmasına ilişkin açıklamaları içeren 1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nin (2.3.1.) bölümünde; bir iktisadi kamu kuruluşunun varlığından söz edilebilmesi için kuruluşun; kamu idareleri veya kamu kuruluşlarına ait veya bağlı olması, sermaye şirketi veya kooperatif şeklinde kurulmamış olması, ticari, sınai veya zirai alanda devamlı olarak faaliyette bulunmasının gerekli olduğu ve iktisadi kamu kuruluşlarının ticari, sınai veya zirai bir işletme oluşturup oluşturmadığı hususunda ise Tebliğ'in (2.4.) bölümünde yapılan açıklamaların dikkate alınmasının gerektiği belirtilmiştir.

Söz konusu Tebliğ'in (2.4.) bölümünde; iktisadi işletmelerin belirgin özelliklerinin

bağlılık, devamlılık ve faaliyetin ticari, sınai veya zirai bir mahiyet arz etmesi olduğu, diğer bir anlatımla iktisadi işletmenin unsurlarının ticari faaliyetin de temel özelliklerinden olan, bir organizasyona bağlı olarak piyasa ekonomisi içerisinde bedel karşılığı mal alım-satımı, imalatı ya da hizmet ifaları gibi faaliyetler olduğu, Kanun'un bu gibi halleri tek tek saymak yerine, dernek veya vakıf tarafından piyasa ekonomisi içerisinde icra edilen tüm iktisadi faaliyetleri kapsamına aldığı, satılan mal veya hizmete ait bedelin sadece maliyeti karşılayacak kadar olmasının, kâr edilmemesinin, kârın kuruluş amaçlarına tahsis edilmesinin bunların iktisadi işletme olma vasfını değiştirmeyeceği açıklanmıştır.

Yukarıda verilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar uyarınca, belediyelerin kendisi kurumlar vergisi mükellefi olmasa da belediyelere bağlı devamlı olarak ticari, zirai ve sınai olarak faaliyette bulunan işletmelerin tüzel kişiliği olmasa bile bu işletmelere kurumlar vergisi mükellefiyetinin tesis edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresi tarafından 5 adet kreş ve gündüz bakımevi ile 2 adet yurdun (1 adet konukevi) işletilmesi sonucunda İşletme ve İştirakler Müdürlüğü verilerine göre 2022 yılı içinde kreş ve gündüz bakımeviden 3.207.205,12 TL ve yurtlarda (konukevi) ise 238.481,85 TL tutar tahsil edildiği halde ticari nitelikte olan işletme faaliyetlerine kurumlar vergisi mükellefiyeti tesis ettirilmediği tespit edilmiştir.

Bütçe içi işletme niteliğinde olan kreş ve yurtlara ilişkin kurumlar vergisi mükellefiyetinin tesis ettirilmesi gerekmektedir.

BULGU 43: Belediye Meclisine Kanunla Verilen Yetkinin Belediye Başkanına Devredilmesi

5393 sayılı Belediye Kanunu ile belediye meclisine verilmiş olan ücret tarifesi belirleme yetkisinin belediye meclisince belediye başkanına devredildiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye Meclisi" başlıklı 17'nci maddesinde; belediye meclisinin, belediyenin karar organı olduğu ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usûllere göre seçilmiş üyelerden oluştuğu hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanunu'nun "Meclisin Görev ve Yetkileri" başlıklı 18'inci maddesinin (f) bendinde; kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirleme yetkisi belediye meclisinin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

Mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak fiyat tarifelerini belirleme yetkisinin açıkça belediye meclisine verildiği anlaşılmaktadır. Bu yetkinin devredilebileceğine dair herhangi bir hüküm bulunmaması sebebiyle bahse konu yetkinin devri mümkün bulunmamaktadır.

Yapılan incelemede; İşletme ve İştirakler Müdürlüğü'nün Sosyal ve İktisadi İşletmesi kapsamındaki tüm tesislerde uygulanmakta olan fiyat listesini belirleme yetkisinin 01.02.2019 tarih ve 69 sayılı meclis kararıyla belediye başkanına devredildiği tespit edilmiştir. Akabinde, belediye meclisi tarafından verilen bu yetki, belediye başkanınca 03.01.2022 tarihinde belediye başkan yardımcısına devredilmiştir. İlgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifelerini belirleme yetkisi açıkça belediye meclisine ait olduğu halde yıl içerisinde beş kez güncellenen fiyat listesinin belediye başkan yardımcısı oluru ile değiştirildiği görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında; ekonomik koşullar nedeniyle fiyat tarifesinde sık değişiklikler yapılmasına ihtiyaç duyulduğu, kamu zararı oluşmaması açısından belediye meclisinin fiyat tarifesi belirleme yetkisini belediye başkanına devrettiği ifade edilmiştir. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda fiyat tarifesi belirleme yetkisinin belediye meclisine verildiği açıkça belirtilmiştir. Yine aynı Kanun'da belediye meclisinin yetki devrine ilişkin bir hüküm veya bu yönde bir istisna bulunmamakta, dolayısıyla doğrudan belediye meclisine verilmiş olan bu yetkinin belediye başkanına devri mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kanun'da açıkça belediye meclisine verilmiş olan ücret tarifelerini belirleme yetkisi belediye meclisince kullanılmalı ve yetki devrine konu edilmemelidir.

BULGU 44: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından İzin Alınmaksızın Yurtdışı Belediye ve Mahalli İdare Birlikleri İle İşbirliği Yapılması

Kamu İdaresince yurtdışı belediye veya mahalli idarelerle Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından izin alınmadan iş birliği yapıldığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Yurt Dışı İlişkiler" başlıklı 74'üncü maddesinde; belediyenin, belediye meclisinin kararına bağlı olarak görev alanıyla ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara, kurucu üye veya üye olabileceği, belediyenin bu teşekkül, organizasyon ve yabancı mahallî idarelerle ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirebileceği veya kardeş kent ilişkisi kurabileceği, birinci ve ikinci fıkra gereğince yapılacak faaliyetlerin, dış politikaya ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak yürütülmesinin ve önceden Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının izninin alınması

zorunlu olduğu belirtilmektedir.

Aynı Kanun’un “Meclisin Görev ve Yetkileri” başlıklı 18’inci maddesinin (p) bendinde belediye meclisinin, yurt içindeki ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının izniyle yurt dışındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı iş birliği yapılmasına; kardeş kent ilişkileri kurulmasına; ekonomik ve sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesine; bu çerçevede arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptırma, kiralama veya tahsis etmeye karar verebileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresi tarafından 4 adet yurtdışı belediye ve mahalli idare birliği ile işbirliği yapıldığı ancak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından izin alınmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında; 6 şehir ile kardeş şehir protokolü bulunduğu, her biri için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından izin alındığı, izin olmayan protokollerin ise izin almayı gerektirmeyen protokoller olduğu ifade edilmiştir. 5393 sayılı Kanun ile belediyelerin yurtdışı belediye ve mahalli idare birliği ile ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirebilmesi ve kardeş kent ilişkisi kurabilmesi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından iznine tabi tutmuştur. Söz konusu izin, yurtdışı belediyeleri ile sadece kardeş şehir ilişkisi kurulmasını kapsamamakta, ilave olarak yurtdışı belediyeler ile ortak faaliyet gerçekleştirilmesini de içermektedir. Dolayısıyla yurtdışı belediye ve mahalli idare birlikleri ile yapılan iş birlikleri, faaliyet ve organizasyonlar da izin kapsamında değerlendirilmelidir.

Kamu İdaresinin yurtdışı belediye ve mahalli idare birliği ile işbirliği yapması durumunda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından izin alması gerekmektedir.

BULGU 45: Sayıştay Denetim Raporunun Belediye Meclisinde Görüşülmemesi

2021 yılı Sayıştay Denetim Raporu’nun bilgi ve gereğinin yapılması için belediye başkanı tarafından belediye meclisine sunulmadığı ve dolayısıyla denetim sonuçları hakkında belediye meclisinin bilgilendirilmediği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Denetimin Kapsamı ve Türleri” başlıklı 55’inci maddesinde ise, belediyelerde iç ve dış denetimlerin yapılacağı ve denetimlere ilişkin sonuçların kamuoyuna açıklanarak meclisin bilgisine sunulacağı hüküm altına alınmıştır.

Dış denetim görevini ifa eden Sayıştay Başkanlığı tarafından 6085 sayılı Sayıştay Kanunu’nun 37’nci maddesi gereği yürürlüğe konulan Sayıştay Denetim Yönetmeliği’nin

“Denetim Raporları” başlıklı 35’inci maddesi gereğince Rapor Değerlendirme Kurulunca görüş verilen mahalli idarelere ait denetim raporları ilgili mahalli idarelerin meclislerine bilgi ve gereği için gönderilmektedir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre, mahalli idarelerin denetimleri sonucunda düzenlenen denetim raporlarının, bilgi edinilmesi ve gereğinin yapılması için belediye başkanı tarafından belediye meclisine sunulması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporu’nun belediye meclisine sunulmadığı tespit edilmiştir.

Mevzuat hükümleri doğrultusunda Sayıştay Denetim Raporu’nun belediye meclisine sunulması, gündeme alınması ve rapor maddelerinin görüşüldüğünün tutanaklarda yer alması gerekmektedir.

BULGU 46: Mali Konularda Düzenlenen Yönetmeliklerin Sayıştayın İstisari Görüşü Alınmadan Yürürlüğe Konulması

Kamu İdaresi tarafından çıkarılan ve mali hükümler içeren bazı yönetmeliklerin Sayıştay görüşü alınmadan yürürlüğe konulduğu görülmüştür.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu’nun 27’nci maddesine göre genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince mali konularda düzenlenecek yönetmelikler ile yönetmelik niteliğindeki düzenleyici işlemlerin, Sayıştay’ın istisari görüşü alınarak yürürlüğe konulması gerekmektedir. Söz konusu düzenleme ile Sayıştay’ın istisari görüşü, mali konularda düzenlenecek yönetmelikler ile yönetmelik niteliğindeki düzenleyici işlemler için yürürlüğe girme şartı olarak belirlenmiştir.

Yapılan incelemede; Muratpaşa Belediyesi Gıda Bankası Yönetmeliği ve Antalya Muratpaşa Belediyesi Yardımcı Zabıta Personelinin Teçhizat, Kıyafet, Görev, Çalışma Usul ve Esasları Yönetmeliği’nin mali hükümler içermesine rağmen Sayıştayın istisari görüşü alınmadan yürürlüğe girdiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından çıkarılan ve mali hüküm ihtiva eden yönetmeliklerin yürürlüğe girmeden önce Sayıştay görüşünün alınması gerekmektedir.

BULGU 47: Kesinleşmiş Sayıştay İlamlarının İnfaz Edilmemesi

Kamu İdaresi tarafından kesinleşmiş Sayıştay ilamlarına ilişkin tazmin tutarlarının takip ve tahsilinin sağlanmadığı görülmüştür.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun "Sayıştay İlamlarının İnfazı" başlıklı 53'üncü maddesinde; Sayıştay ilamlarının kesinleştikten sonra doksan gün içerisinde yerine getirileceği, ilam hükümlerinin yerine getirilmesinden ilgili kamu idarelerinin üst yöneticilerinin sorumlu olduğu, ilamlarda gösterilen tazmin miktarının hüküm tarihinden itibaren kanuni faize tabi tutulacağı ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre tahsil edileceği belirtilmiştir.

6085 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin (3) numaralı fıkrasına göre; hesabı bu Kanun hükümlerine göre zamanında ve tam olarak vermeyen sorumlular veya diğer ilgililer ile Sayıştay denetimine giren kamu idareleri görevlilerinden, denetleme ve yargılama sırasında, istenilen her çeşit bilgi, belge ve defterleri vermeyen ve denetleme ve yargılamayı güçleştirenlerin aylıkları, Sayıştay'ın istemi üzerine ilgili kamu idarelerince, hesabı veya istenen bilgi, belge ve defterleri eksiksiz verinceye kadar yarım olarak ödenir. Yarım aylık kesilmeye başlandığı tarihten itibaren muhasebe yetkilileri en çok üç ay, diğer görevliler ise Sayıştay'ca belli edilen süre içinde yine hesabı veya istenilen bilgi, belge ve defterleri vermez veya denetleme ve yargılamayı güçleştiren sebepleri ortadan kaldırmazlarsa, bu defa ilgili kamu idarelerince mevzuatındaki usule göre görevden uzaklaştırılarak haklarında gerekli soruşturma veya kovuşturma yapılır. Aynı Kanun'un 9'uncu maddesinin (4) numaralı fıkrasına göre ise Sayıştay ilamlarının infazını izlemeyen ve gereklerini yerine getirmeyenler hakkında da üçüncü fıkradaki hükümler uygulanır.

Yapılan incelemede; 140 Kişilerden Alacaklar Hesabı'nda kayıtlı bulunan 2014/211 ilam numaralı 18.057,12 TL ve 2015/235 ilam numaralı 670.101,46 TL kesinleşmiş Sayıştay ilamlarına ilişkin tazmin tutarlarının mevzuatta öngörüldüğü şekilde takip ve tahsil edilmediği tespit edilmiştir.

Kesinleşmiş Sayıştay ilamlarının yerine getirilmemesi zamanaşımı açısından risk teşkil etmekte olup belirtilen mevzuat hükümleri gereğince ilamlarda belirtilen tazmin tutarlarının Kamu İdaresince takip ve tahsilatının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 48: Belediye Şirketine Gerçekleştirilen Ödemelerde Vergi Borcu Sorgulaması Yapılmaması

Kamu İdaresinin personel çalıştırmasına dayalı doğrudan hizmet alımına ilişkin belediye şirketine yapılan hakediş ödemelerinde şirketin vadesi geçmiş borcu yoktur yazısının aranmadığı görülmüştür.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un "Amme Alacağı Ödenmeden Yapılmayacak İşlemler ile İşlem Yapanların Sorumlulukları" başlıklı 22/A maddesine göre; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumların mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle hak sahiplerine yapacakları ödemelerde Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borcun bulunmadığına ilişkin belge aranılması zorunluluğu getirmeye ve yapılacak ödemelerden istihkak sahiplerinin amme borçlarının kesilerek ilgili tahsil dairesine aktarılması zorunluluğu ile kesintilere asgari tutar ve oran getirmeye, kapsama girecek amme alacaklarını tür, tutar, ödeme ve işlemler itibarıyla topluca veya ayrı ayrı tespit etmeye, zorunluluk getirilen ödeme ve işlemlerde hangi hallerde bu zorunluluğun aranılmayacağını ve uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanı'nın yetkili olacağı; aynı maddenin devamında takibata yetkili tahsil dairesince, bu madde kapsamında getirilen zorunluluğa rağmen borcun olmadığına dair belgeyi aramaksızın ödeme yapanlara ve işlem tesis eden kurum ve kuruluşlara dört bin Türk lirası idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Seri:A Sıra No:1 Tahsilat Genel Tebliği'nin "V.Amme Alacağı Ödenmeden Yapılmayacak İşlemler ile İşlem Yapanların Sorumlulukları" bölümünde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumların, mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle 5.000,00 TL'nin üzerinde yapacakları ödemeler sırasında hak sahiplerinin, Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borçlarının bulunmadığına ilişkin vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge aranılması zorunluluğu getirilmiştir.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresi tarafından belediye şirketine yapılan hakediş ödemeleri sırasında Tebliğ'de belirlenen tutarın üzerindeki ödemelerde vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge aranılmadan ödeme yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince belediye şirketine yapılan ödemeler sırasında Tebliğ'de belirlenen tutarın üzerindeki ödemelerde vergi borcu sorgulaması yapılması gerekmektedir.

BULGU 49: Sayıştaya Verilmesi Gereken Bilgi ve Belgelerin Süresinde Verilmemesi

Kamu İdaresi tarafından Sayıştaya gönderilmesi gereken birleştirilmiş veriler defterinin mevzuatta belirtilen süre içinde gönderilmediği, banka hesap numaralarını gösterir bilgi formunun ise hiç gönderilmediği görülmüştür.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu’nun 8’inci maddesinde; kamu idarelerinin hesaplarının, muhasebe yetkilileri tarafından hazırlanarak üst yöneticiler veya görevlendirdiği harcama yetkilileri ile muhasebe yetkilileri tarafından denetime hazır bekletileceği veya Sayıştay’ın bildireceği yere gönderileceği, bu hesaplara ilişkin ve mevzuatına uygun olarak tutulan defter, kayıt ve belgelerden Sayıştay’a sunulacak olanların çeşitleri, verilme yeri, süresi ve usullerinin Sayıştay tarafından belirleneceği, hesapların verilmemesinden doğan sorumluluğun, hesapların Sayıştay tarafından istendiği tarihte görev başında bulunan muhasebe yetkilisi ile üst yönetici veya görevlendirdiği harcama yetkilisine ait olduğu hükme bağlanmıştır.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu’nun 8’inci maddesine dayanılarak Sayıştay Başkanlığı tarafından yürürlüğe konulan ve 17.09.2020 tarih ve 31247 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay’a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar” ile Sayıştay denetimine tabi kamu idarelerince tutulan defter, kayıt, belge ve bilgilerden Sayıştay’a sunulacak olanların çeşitleri, verilme yeri, yöntemi ve süreleri belirlenmiştir.

Usul ve Esaslar’ın 2’nci maddesinde, bu Usul ve Esaslar’ın Sayıştay denetimine tabi kamu idarelerini kapsadığı; 4’üncü maddesinde “kamu idaresi” kavramının, kamu veya özel hukuk hükümlerine tabi olup olmadığına bakılmaksızın Sayıştay denetimine tabi tüm idare, kuruluş, müessese, birlik, işletme, bağlı ortaklık ve şirketleri ifade ettiği belirtilmiş; 5’inci maddesinde, Sayıştay denetimine tabi olan kamu idarelerinin verecekleri defter, mali tablo, belge ve bilgilerin çeşitleri sayılmış, bu belgelerin verilme yeri ve süreleri ise 6’ncı maddesinde belirlenmiştir.

Buna göre; hesap dönemi başında; kamu idaresi veya muhasebe birimleri adına açılmış bulunan banka hesap numaralarını gösterir bilgi formunun Ocak ayı sonuna kadar, birleştirilmiş veriler defterinin, takip eden ayın sonuna kadar, birleştirilmiş veriler defteri ile geçici ve kesin mizanın, takip eden yılın Ocak ayı sonuna kadar (birleştirilmiş veriler defterinde dönem sonunda Sayıştay’a verilmesinden sonra herhangi bir kayıt yapıldığı takdirde, en geç

Şubat ayı sonuna kadar) Başkanlığa verilmesi gerekmektedir.

Usul ve Esaslar'ın 7'nci maddesinde, kamu idaresi hesaplarını Başkanlığa verme sorumluluğu, 5018 sayılı Kanun'a tabi olan kamu idareleri için ilgili kamu idaresinin üst yöneticisi veya yetkilendirdiği harcama yetkilisi ile muhasebe yetkilisine tanımlanmış; defter, mali tablo, belge ve bilgilerden 5'inci maddede sayılanların, bu Usul ve Esasların eklerinde, idareler itibarıyla belirlenmiş formatta, her bir tablo, belge veya cetvelin tabi olduğu mevzuata göre yetkili ve sorumlu olanlar tarafından elektronik olarak imzalanarak web portal aracılığıyla Başkanlığa gönderileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresince, Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinde belirtilen ve hesap döneminin başında Sayıştay Başkanlığına verilmesi gereken, belediye veya muhasebe birimleri adına açılmış bulunan banka hesap numaralarını gösterir bilgi formunun 2022 yılı boyunca hiç gönderilmediği, aylık olarak gönderilmesi gereken birleştirilmiş veriler defterinin ise düzensiz aralıklar ile gönderildiği kesin mizanın ise web portala yüklenmediği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresinin yukarıda belirtilen mevzuata uygun olarak verilmesi gereken defter, mali tablo ve belgeleri belirtilen süre ve usulde Sayıştaya göndermesi gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Belediyenin Döviz Hesabında Bulunan Meblağın Değerlemesinin Yapılmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Raporun Diğer Bulgular kısmında 4 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Raporun Diğer Bulgular kısmında 8 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Temsil, Ağırlama ve Tören Bütçesinin Başkanlık Makamı Dışındaki Birimler Tarafından Kullanılması	2021	Yerine Getirilmedi	Raporun Diğer Bulgular kısmında 30 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Bütçe Gelir Kesin Hesap Cetvelini Oluşturan Gelir Kalemlerinden Bazılarının Tahakkukun Tahsilata Dönüşme Oranının Düşük Seviyede Gerçekleşmesi	2021	Yerine Getirilmedi	Raporun Diğer Bulgular kısmında 19 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Alınmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Raporun Diğer Bulgular kısmında 13 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.

Gecekondu Fonu İçin Bankada Özel Hesap Açılmaması ve İlgili Payın Amacı Dışında Kullanılması	2021	Kısmen Yerine Getirildi	Raporun Diğer Bulgular kısmında 15 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Belediye Sınırları İçindeki Bazı İşletmelerin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunmaları	2021	Yerine Getirilmedi	Raporun Diğer Bulgular kısmında 12 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Raporun Diğer Bulgular kısmında 34 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
İşçilere Yıllık Fazla Çalışma Sınırı Olan 270 Saatin Üzerinde Fazla Çalışma Yaptırılması	2021	Yerine Getirilmedi	Raporun Diğer Bulgular kısmında 33 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması	2021	Yerine Getirilmedi	Raporun Diğer Bulgular kısmında 32 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal Alımlarında, Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması	2021	Yerine Getirilmedi	Raporun Diğer Bulgular kısmında 31 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.

Taşınmazların Değer Tespitinin Yapılmaması	2021	Kısmen Yerine Getirildi	Raporun Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular kısımında 1 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
--	------	-------------------------------	---